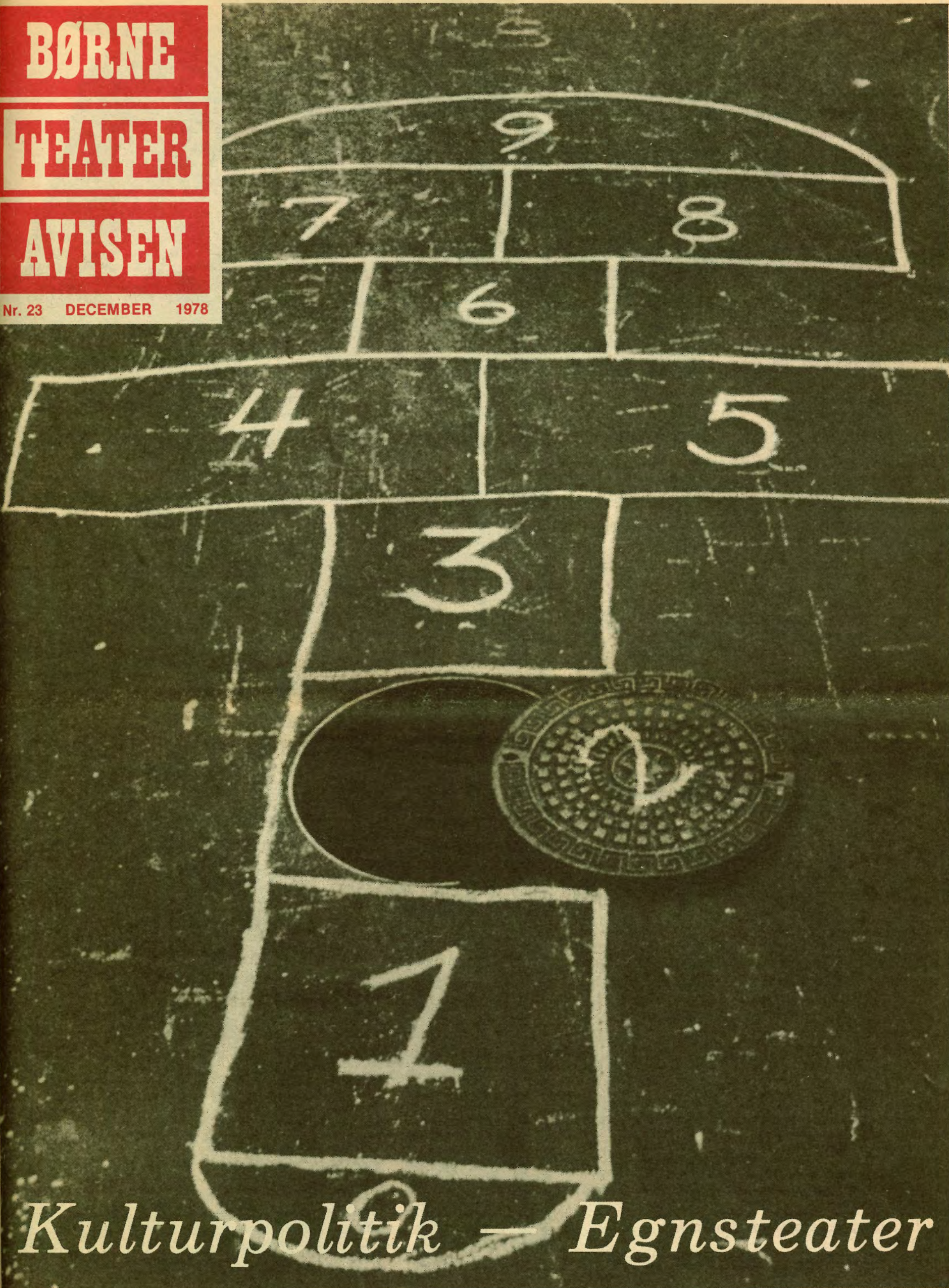

BØRNE

TEATER

AVISEN

Nr. 23 DECEMBER 1978

Kulturpolitik — Egnsteater

BØRNE

TEATER

AVISEN

NR. 23

DECEMBER

1978

Børneteateravisen udsendes af
»Samarbejdsudvalget«
Frederiksborggade 20, 3.
1360 København K.
Tlf. (01) 15 69 00

Redaktion:
Elin Andersen
Brita Bakkestrøm
Jørgen Nordenhof
(ansv. for dette nummer)

Børneteateravisen udsendes fire gange årligt til alle interesserede.
Private abonnenter opkræves 10 kr./år i abonnement, hvilket
dækker forsendelsesomkostningerne.
Flytning bedes meddelt skriftligt til Samarbejdsudvalget så hurtigt
som muligt.
Bestilling og afbestilling af abonnement foretages skriftligt.

Produktion: H.P. Sats I/S, Assens. Tryk: Trykcentralen, Viby

Kulturpolitisk debat

Referat fra den kulturpolitiske forening »ALTEA«s
debat om teaterloven med udgangspunkt
i Arne Skovhus' artikel i BTA's april-nummer fra
i år side 4

Vil bruge og blive brugt — det er Fair Play

Fair Play fra Holbæk fortæller om, hvordan det
er at være egnsteater side 6

Samarbejde mellem egn og teater

Fair Play fortæller om en konkret opgave
gruppen har haft i lokalsamfundet side 7

Smertefulde nyvurderinger

Den svenske teaterarbejder Suzanne Osten
fortæller om sit syn på børneteateret idag ud
fra bogen »Barnteater — en klassfråga« side 8

Egnsteaterkonferencen i Middelfart

I oktober måned afholdt Odense kommune
og Samarbejdsudvalget en konference om
egnsteater i Middelfart. Selv om konferencen
i nogen grad blev overset af kommuner og
amter, blev den vellykket. Oplæggene fra
konferencen aftrykkes på side 10-15

Anden fra '68

Elin Andersen omtaler Jørn Langsteds bog
»Dansk Teaterdebat omkring 1968« og mindes
dengang der var en teaterdebat i Danmark side 16

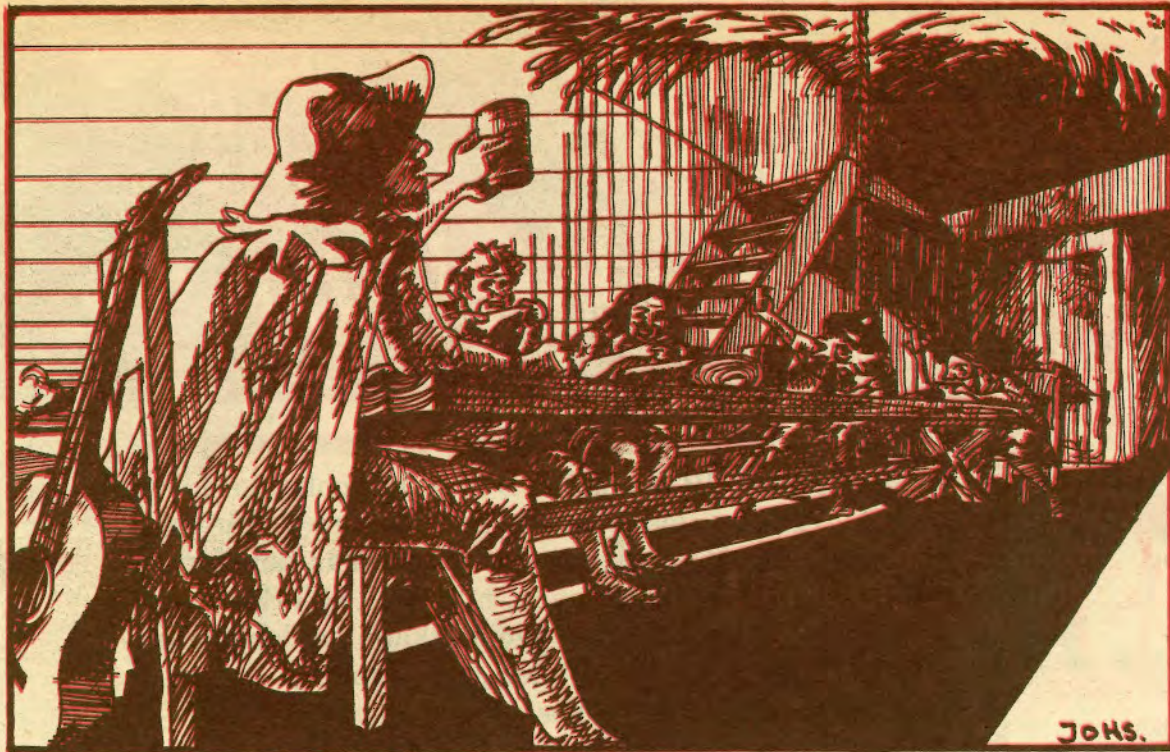
Teatrene spiller (ikke) om lørdagen

— eller gør de? Børnebibliotekarerne i Brøndby-
bibliotekerne spørger, og fire teatre svarer side 17

En teatergruppe arbejder med børnene i folkeskolen

Preben Friis fortæller om egnsteateret Rimfaxe's
forestilling »Indianerne« side 18

I anledning af

at Arne Skovhus
tidligere leder af Fiolteatret
nuværende medlem af teaterrådet
føjte sig fristet af direktørsædet på Århus teater
men sagde dog ja til rektorposten på Statens
teaterskole,

TÆNKER VI PÅ
hvad han engang har sagt, f.eks.
om gruppeteatret:

»Men rundt om i verden har politisk bevidste skuespillere og teaterfolk i det hele taget indset, at de er medlemmer af et større system, og at de ikke som romantikken forkyndte, kan nøjes med at pleje deres geni, men har pligt til at bruge deres evner i kampen for at ændre systemet.

Denne erkendelse har mange steder ført til oprør.

Ofte har det været grupper uden for det etablerede teater, der har inspireret til oprøret — amatører og halvprofessionelle skuespillere, der fandt sammen i et miljø, hvor de i fællesskab kunne arbejde med at skaffe sig indsigt i den sociale og politiske tilstand samtidig med, at de på grundlag af analyser søgte at fremstille en vedkommende problematik på scenen på en sådan måde, at publikum blev ramt i dets særlige situation og derfor blev tvunget til aktiv stillingtagen og måske handling.

Ikke enhver skuespiller kan være med i en sådan gruppe — han må naturligvis først og fremmest erkende sig som en del af samfundet og dernæst have vilje til ud fra et fælles udgangspunkt at ændre på det bestående, hvor det bestående ikke er godt nok. Derfor vil en sådan teatergruppe aldrig komme til at bestå af tilfældigt sammenløbne talenter, men af folk med en fælles livsholdning, hvorfor gruppen altid vil blive stærk i sin udtryksform.

Den slags grupper nyder som regel ikke respekt blandt etablerede teaterfolk.

Og det er jo klart — for disse politisk bevidste grupper vil ikke bare forny det etablerede teater, men vil tværtimod et andet teater, fordi det etablerede teater forekommer dem at være med til at konservere borgerskabets traditionelle smag, der bevæger sig på overfladen uden vilje til at dukke ned, hvor problemerne findes, og hvor årsagerne måske ligger til sult, fattigdom og krig.« (»Information« 22/7 1968)

... og om børneteateret:

»Ofte er det svært for traditionelt indstillede skuespillere at acceptere, at det nye børneteater har frembragt en helt ny type skuespillere, der ynder at kalde sig teaterarbejdere. Disse teaterarbejdere adskiller sig i deres holdning fundamentalt fra, hvad det gammel-dags børneteater kræver af holdning og engagement hos skuespillerne.

Børneteaterns kunstnere har smittet af på voksen-teaterns kunstnere i henseende til, at teatret skal bruges som et redskab i kampen for en bedre verden — en mere retfærdig verden, en fredelig verden, en ren verden — og det er i dag almindeligt, at skuespilleren glider fra børne-gruppeteatret over i voksenteatret og omvendt, hvorved begge genrer tilføres inspiration og nyvundne erfaringer.« (»Kunst er Våben«, 1976)

OG SÅ TÆNKER VI PÅ f.eks.
at disse selvlærte teaterarbejdere
har et stort dokumenteret behov
for at lære mere — om teater, om børn og om
samfund
på en **sammenhængende** måde
og **sammen** med hinanden

MON ARNE SKOVHUS OGSÅ TÆNKER PÅ DET
— NU? red.

Kulturpolitisk debat

Hvad er et egnsteater?

Kulturminister Niels Matthiasen definerede i sit oplæg egnsteatret som et teater, der arbejder i og udgår fra en bestemt egn ud fra de principper, han gav i sin kulturpolitiske redegørelse november 1977. Indholdet i disse principper drejer sig om ytringsfrihed, decentralisering, kulturelt demokrati og kvalitet. Han sagde endvidere, at hvis et teater skal defineres som et egnsteater, må det nødvendigvis samarbejde med de lokale myndigheder på det økonomiske område. Et egnsteater må også til en vis grad være et udtryk for den egn, hvori det eksisterer.

Det førte til et spørgsmål fra en mødedeltager, om det ikke også kunne være et egnsteaters opgave at bringe nye synsvinkler ind i egnen, da det jo traditionelt også har været kunstens opgave at åbne øjnene op for, hvad der foregår i verden uden for den snævre ramme. Til dette svarede kulturministeren, at han f.eks. ikke ville definere et rent eksperimentalt teater som et egnsteater. Et sådant teater ville mere naturligt komme under en anden gruppe. Men »et egnsteater skal også være eksperimenterende, det skal være en provokation og en udfordring ved siden af de andre opgaver, det har.« Dog fastholdt kulturministeren det vigtige i, at et egnsteater søgte tilknytning til befolkningen i egnen. Det betød ikke, at det nødvendigvis skulle være flertallets teater, hvis blot der var et publikum til de forestillinger, teatret lavede.

Arne Skovhus mente, at definitionen af et egnsteater måtte være bestemt af, hvad man havde lyst til at lave i den gruppe, der slog sig ned og kaldte sig egnsteater. Der kunne ikke på forhånd gives en formel for, hvilken slags teater et egnsteater skulle lave. »Egnsteater« er ikke entydigt, det vil blive teatre med hver deres særkende. Fælles for dem må imidlertid være, at de må have opgaver ud over at lave forestillinger. Der er mange anledninger, hvor teaterindsatser kan indgå som en naturlig del i den lokale sammenhæng. Derved kommer man til princippet om kulturelt demokrati — kultur for alle uanset geografisk placering og sociale forhold.

En repræsentant for Dansk Amatør Teater Samvirke fremhævede amatørfolks ønske om, at egnsteatrene ville få mulighed for at afse folk til kursusvirksomhed og økonomisk overkommelig konsulenthjælp. Her ville et egnsteater kunne få et samspil med egnens befolkning og være medvirkende til en aktivisering i stedet for en passivisering.

Begrebet »egn« affødte en del diskussion. Ringkøbing Amts repræsentant, Lars Råkjær, mente,

Den 31. oktober 1978 afholdt Den kulturpolitiske for-
ening ALTEA en debat om de små teatres vilkår nu
og i fremtiden. Baggrunden for mødet var den fore-
stående revision af teaterloven, hvor vi i ALTEA hav-
de fundet det vigtigt at forsøge at skabe en debat om
indholdet i denne revision uden for de faglige organi-
sationers rammer. Vi mener, at det også er i publi-
kums interesse, hvordan begrebet »egnsteater« bliver
defineret — ligeledes hvilken rolle stat/amt/kommu-
ne skal spille med hensyn til godkendelse af og til-
skud til de opsøgende teatre og egnsteatrene.

Ideen til debatten opstod efter at nogle medlemmer
af ALTEA havde læst Arne Skovhus' »Forslag til ny
teaterlov« i Børneteateravisen i april 1978. Vi havde
derfor bedt Arne Skovhus om at komme med et op-
læg til debatten. Endvidere havde vi bedt kulturmini-
ster Niels Matthiasen, formand for kulturudvalget i
Herning Kommune, Hilmar Sølund samt næstfor-
mand for kulturudvalget i Ringkøbing Amt, Lars Rå-
kjær deltage i diskussionen.

Hovedemnerne for aftenens debat blev kort sagt
følgende:

1. Forsøg på definition af et egnsteater.
2. Den kunstneriske frihed og alsidighedsbegrebet.
3. Styrelse — godkendelse af teatre til de forskellige ordninger.
4. Den økonomiske byrdefordeling mellem stat/amt/kommune.

at et amt var for stort et område til at kunne defineres som en egn. Det kunne en primærkommune derimod, og han mente derfor også, at egnsteatrene var statens og primærkommunernes opgave på alle måder — også økonomisk. I en primærkommune kunne der skabes den tætte kontakt mellem politikere/befolkning og teatret. Det kunne ikke ske, hvis ansvaret for egnsteatret kom til at ligge hos amtet.

Dette skabte en del ironiske replikker hele aftenen, da en stor del af mødedeltagerne kom fra Ringkøbing Amt uden for Herning og alligevel oplevede, at Team Teatret var deres egne teater. Lars Råkjær indlæg gav endvidere anledning til en omfattende debat om:

Den kunstneriske frihed og alsidighedsbegrebet

Lars Råkjær sagde i sit oplæg, at et egnsteater burde være et produktionssted for teaterkunsten med et repertoire, der afspejlede befolkningens ønsker. Dvs. at man burde pålægge egnsteatrene et vist alsidighedskrav — som der bl.a. var pålagt Det rejsende

Landsteater. Han sagde endvidere, at et egnsteater afhængigt af sine fysiske rammer burde spille nyere og ældre danske såvel som udenlandske ting. Det burde også, alt efter egnens behov og ønsker, løse opgaver som f.eks. opera, ballet, revy, lystspil, kirkespil og lignende. I forbindelse med en større opsætning som f.eks. en opera, skulle amtet komme ind i billedet.

Lars Råkjær's syn på alsidighedskravet blev imødegået af formanden for kulturudvalget i Herning Kommune, Hilmar Sølund. På baggrund af sin erfaring fra samarbejdet med Team Teatret mente han, at en lille gruppe havde sin begrænsning både tidsmæssigt og med hensyn til forskellige teaterformer. Alsidigheden må dækkes ind på andre måder, f.eks. ved at der ydes rimelige tilskud til teaterforeningerne, der så kan formidle forestillinger af turnerende teatre samt sørge for børneteater. Et egnsteater som Team Teatret kan kun være en facet af det samlede teaterbillede.

Arne Skovhus gik også imod Lars Råkjær's alsidighedskrav til egnsteatrene. Det, man som poli-

tiker må interessere sig for, er det samlede teaterbillede i Danmark. Et alsidighedskrav til det enkelte teater vil betyde, at teatret må give afkald på kvalitetsfor-
nemelse for at tilfredsstille politi-
kerne.

I forbindelse med diskussionen om alsidighed kom man også ind på den kunstneriske frihed. Der blev bl.a. spurgt, om der ikke i kulturministerens definition af egnsteatret som et teater, »der skal søge tilknytning til befolkningen« — »være til glæde for ...« — »løse opgaver i foreninger ...« osv., lå et skjult alsidighedskrav.

Herpå svarede kulturministeren, at det også i den nye lov ene og alene ville være den kunstneriske leders eller ledelsens ret frit og uafhængigt at træffe afgørelser om alle kunstneriske spørgsmål. Men et egnsteater ville ifølge sit navn have særlige forpligtelser over for sin egn. Et vist samarbejde med de demokratiske valgte politikere på det økonomiske område ville være nødvendigt.

Der blev også spurgt, om det ikke greb ind i den kunstneriske frihed, hvis der blev stillet krav

om et bestemt antal forestillinger pr. sæson. Det kunne medføre forestillinger på et kunstnerisk lavere niveau, end en gruppe ønskede.

Både kulturministeren og Hilmar Sølund svarede hertil, at når der blev givet et rimeligt tilskud, ventede befolkningen også et »produkt«. Der kunne dog i tilfælde af helt specielle opgaver dispenseres. Principielt måtte et teater dog som andre kulturinstitutioner kunne disponere, så der blev et rimeligt udbud.

Arne Skovhus kom ind på, at den kunstneriske frihed er afhængig af penge — at den kun er sandfærdig, når forskellige teaterformer har samme økonomiske grundlag at bearbejde denne frihed på. Og i den forstand er det langt fra, at der er kunstnerisk frihed i dagens Danmark.

Om der vil blive det med den nye lov, vil i høj grad afhænge af, hvem der skal godkende grupper til de forskellige ordninger.

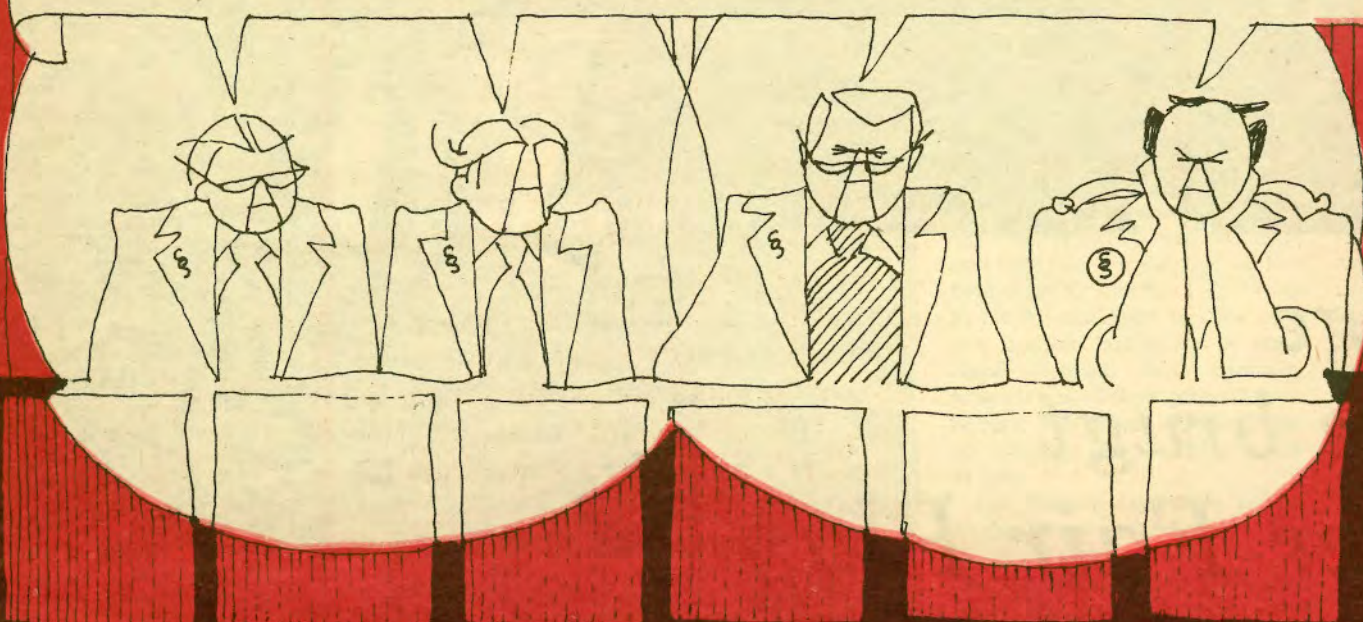
Styrelse — hvem skal godkende teatre til de forskellige ordninger?

Hvem skal efter den nye lov tage initiativ til et teaterliv for både børn og voksne? Skal en gruppe for at blive opsøgende eller egnsteater først have penge fra et amt eller en kommune? Er det tilfældet, oplevede spørgeren, at gruppeteatrene gik en mørk fremtid i møde. Arne Skovhus' kommentar var, at der fra statens side måtte opnås betydeligt flere penge til gruppeteatrene — »det er vigtigt, at både eksisterende grupper og dem, der måtte komme, får lejlighed til at blomstre op og få en sådan kvalitet, at kommuner og amter får lyst til at gå med ind i billedet. Den nye lov bliver ikke billigere for staten, men der vil med et fornuftigt samarbejde mellem stat/amt/kommune være fordele ved den.«

Kulturministeren var principielt enig med Arne Skovhus og fortsatte med at sige, at det ville være helt mod amtsrådsforeningens indsats på det kulturelle område, hvis ikke amtsrådsforeningen og amtsrådene ville gå med i forpligtelsen på dette område. Arne Skovhus kunne svare, at amtsrådsforeningen i lovrevisionsudvalget fortsat er interesseret i at støtte egnsteatrene. Men de vil først gå aktivt ind i støtten ved en kommende lovrevision. Og derved vil Ringkøbing Amt også komme til at støtte bl.a. Team Teatret.

Men hensyn til styrelse og udvælgelse af teatergrupper til de nye ordninger var der stor usikkerhed blandt de teaterarbejdere, der deltog i debatten. Hvordan skulle den kunstneriske frihed kunne sikres, hvis udvælgelsen skulle foretages af en styrelse be-

Nu er det jo sådan at...

stående af f.eks. amtsrådspolitikere, hvis disse havde samme alsidighedskrav som Ringkøbing Amts repræsentant?

Niels Matthiasen mente, at de styrelser, der måtte komme, kun skulle være budgetgodkendende. Men hensyn til udvælgelse af grupper måtte teaterrådet fortsat komme ind i billedet. »Den kunstneriske frihed skal sikres gennem teaterrådet, og skulle den blive brudt, må der være en ankemulighed direkte til kulturministeriet. Det gælder også for de opsegende og egnsteatrene!«

Arne Skovhus sagde herefter, at der kun var en ting amtsrådsforeningens repræsentant i lovrevisionsudvalget var helt enig i, og det var, at udvælgelsen skulle foretages af teaterrådet. Derimod var der diskussion om sammensætningen af styrelserne. De faglige organisationers ønske om brugerrepræsentanter i styrelserne var Arne Skovhus imod. Det ville let medføre ideologiske kampe, hvor man bare skulle være

budgetgodkendende, og det ville være til skade for teatrets udvikling. Politikerne må tage ansvaret for deres afgørelser.

Den økonomiske byrdefordeling mellem stat/amt/kommune

Men hensyn til den økonomiske byrdefordeling mellem de tre offentlige instanser, blev der ikke sagt så meget. Arne Skovhus opfordrede kulturministeren til at følge sit forslag (se Børneteateravisen fra april 1978).

Kulturministeren talte om en fordeling, hvor staten f.eks. yder 50 pct. og amt og kommune hver 25 pct. i underskudsdekning af teatrenes godkendte budgetter.

Der blev som udtryk for, hvor nødvendigt denne teaterlovsrevision er, spurgt om, hvordan ministeren ville sikre, at der overhovedet var nogen grupper at putte i den nye lov, eftersom 14 ud af 25 tilskudsmodtagende grupper står foran lukning. Hvordan sikre, »at

det bliver tusind blomster, der kommer til at blomstre og ikke kun én tusindfryd!«

Kulturministeren svarede, at han som sidste år ville sikre dem gennem en ekstrabevilling, så de kunne fortsætte sæsonen ud. Det var allerede gjort, da der på den finanslov, der er vedtaget, er bevilget 6 mill. flere kroner til teater — og pengene er til stede.

Til sidst blev der spurgt om, hvad der ville ske med de grupper, der ikke kom med i nogen ordning. Ville der i lovgivningen komme til at stå et »kan« eller et »skal« med hensyn til støtte. Arne Skovhus svarede straks »skal«, og kulturministeren »efter teaterrådets indstilling!«

Det var en spændende debatatten for de ca. 100 fremmødte, hvor man som »publikummer« nok syntes, at der med de løfter kulturministeren gav med hensyn til den kommende lovrevision, tegner sig en lysere fremtid for det alternative teater. Selv om der fortsat også i den nye lov vil

være bestemmelser, der vil være begrænsende. Men en økonomisk sikring uden at den samtidig

medfører rammer for udfoldelsen vil i dag være utopisk.

Inge-Merete Iversen

KLAPSTOLE SÆLGES

80 stk. klapstole af træ sælges for 25,- kr./stk. ved afhentning. Stolene kan gøres fast i gulvet, og der er mulighed for at anbringe borde foran.

Snoghøj Folkehøjskole, tlf. (05) 94 27 99.

SCENEOPBYGNING til salg. ALUSIGN — letmetal, let adskilleligt og transportabelt, bestående af to tårne forbundet med tre rundhorisonter med tilhørende tæppe-draperier og blændtæpper (gul, blå, grøn, sort). Højde: 2,75 m. Bredde: 3,50 m. Dybde: 1,75 m. Hertil to lysmaster med plads til tolv projektører. Højde: 3,00 m. Nypris (1977): kr. 16.000.

LYSANLÆG, best. af mixerpult, styrepult, 4 x 2,2 kW dæmper, styrekabel, fødekabel, 1 fase til 3 fase omsætter, 7 lamper. Nypris (1977): kr. 12.000.

Dekoration og lysanlæg sælges samlet eller hver for sig. GIV ET BUD. Tlf. (01) 21 08 83.

Vil bruge og blive brugt - det er Fair Play

ET BRUGSTEATER er som en butik, hvor man kan bestille en vare. Men ikke en hvilken som helst vare, og man skal som kunde ikke blive forbavset, hvis købmanden som modydelse beder om gode ideer frem for dronningens mønt.

Et egns- og brugsteater er, hvad Fair Play ønsker at være i Holbæk — og hvad gruppen på

den kommunalt ejede tidligere proprietærgård Wegenersminde synes, den er godt i gang med at blive. Egnsteater, fordi man koncentrerer sig om et lokalområde, og brugs-, da det er det, beboerne har krav på. Gruppen vil bruge og blive brugt.

Starten var den efterhånden traditionelle. Den gik i 1972 i København som opsøgende voksen-teater. Efter en sæson var man også børne- og ungdomsteater, og i 1975 kørte flyttebilen til Bøsserup i Odsherred. Her blev ideen om egns- og brugsteater født.

Men i et område, som var tyndt befolket, og hvor sommerhusene var det eneste, som lå tæt, var betingelserne ikke gode. Derfor gik det i marts-april 1977 til Holbæk. Her er man blevet så meget brugsteater, at det næsten ikke er til at opdrive plakater for lokale aktiviteter, uden at Fair Play er der i en eller anden sammenhæng.

Gruppen har været brugt af mange forskellige organisationer og foreninger, bl.a. af Arbejder-nes Fællesorganisation ved indtil flere 1. maj'er. Kulturelt Samråd bad om et arrangement i forbindelse med »Sommer i by«, og AOF har været ude med snøren.

Folk kommer og siger, de skal bruge Fair Play til at lave noget teater, der fortæller det og det.

Eller: Gruppen har en idé om et og andet, og dertil skal der bruges folk med lokal indsigt. Så hentes de. Det gælder for eksempel til en decideret lokalrevy i Holbæk.

Som sagt: Det er om at bruge og blive brugt

At være brugsteater ved siden af det opsøgende teater, hvor der spilles samme antal forestillinger som før, kræver naturligvis en langt større arbejdsindsats. Man har undgået at dele gruppen i to dele, hvilket betyder, at alle 8 skuespillere i perioder arbejder henholdsvis på det opsøgende teater og på brugsteatret.

Mens det er skæggere at være brugsteater, er det også mindre givtigt økonomisk. Som brugs-teater kan man i måneder arbejde på en sag, som måske bare skal bruges én gang. Et eksempel kan således blive den forestilling, Fair Play havde i forbindelse med et kursus for forældre, arrangeret af Holbæk Amts Plejehjemsforening.

Mellem funktionerne som opsøgende teater og som brugsteater er det tit som med gyngerne og karusellerne. Det opsøgende teater har et næsten ubegrænset per-

blikum. Teoretisk set op til fem millioner. »Derfor ser vi hen til en lovrevision, der kan gøre det muligt for teatergrupper som os at nedtrappe de opsøgende aktiviteter,« siger Ole Schneekloth og Henrik Larsen fra Fair Play.

Under de nuværende vilkår er det ikke en dans på roser. Hvem andre end skuespillere kan man få til at kapere følgende (normale) dagsprogram: Afgang kl. 7 fra Holbæk til Ballerup, hvor der spilles to opsøgende forestillinger, en kl. 9 og en kl. 11. Hjemme igen kl. 14. Prøve på nyt stykke til plejehjemsforeningen indtil kl. 17. Møde om medborgerhus i Holbæk fra kl. 19-22.

På Holbæk byråds bord ligger forslag om egns- og brugsteater, og til amtet er sendt ansøgning om økonomisk støtte.

Vestsjællands amt har ikke svaret endnu, og byrådet har ikke bestemt sig for egns- og brugs-teater. Men det har besluttet sig for endnu et lokalt tilskud. Hos Fair Play er de ikke i tvivl om hvorfor: Af denne sæsons otte produktioner er tre decideret lokale. En revy, sommerteater og teater/legeforløb i de tre store etage-boligområder.

Der er dem, der med et vist forbehold fra deres byrådsplads har sagt ja til kommunale kroner til truppen på Wegenersminde. En sagde:

»Jeg har det med Fair Play som med frikadeller — det er udmærket, men ikke hver dag.«

Og hermed mentes, at andre end Fair Play skulle nyde godt af kulturkronerne i fjordbyen. Så-

danne bemærkninger opfattes hos gruppen, at det er et spørgsmål om visse politikere i det hele taget vil have noget på »menuen«.

Vi vil ikke have teater-monopol. Vi er langt fra interesserede i det og kan ikke magte det. Vi er bare, og ønsker bare at være, en del af det eksisterende kulturbillede i Holbæk.

Ønsket er et sted at udfolde talenterne, når lejemålet på den gamle proprietærgård udløber, og Civilforsvaret skal bruge det hele til undervisning.

— Det gælder rammer, hvor der også kan laves opsøgende forestillinger. Et sted midt i byen, hvor vi kan få den rare kontakt, når folk dumper ind lige fra gaden. Og her vil vi gerne trække andre grupper til på gæstespil og dermed give et alsidigt udbud.

Man kan altid komme og sige, at der er en teaterforening i byen, og det må være nok. Det er også i orden med den, siger man hos Fair Play. Men der er tale om kommunikation én vej, mens gruppen vil have den to veje. Og her ser den egnsteater som noget nær den eneste mulighed.

Samarbejdet med det nære samfund må også gerne resultere i, at Holbækkere i større tal selv begynder at bruge teatermediet. Fair Play vil ikke bare komme med debatoplæg, underholdning med videre. Truppen vil også være konsulenter for folk, der selv ønsker at lave teater.

De sparer på benzinen og bruger løs af ideerne (mestendels lokale folks) efter fem års turnéliv på de danske landeveje.

Samarbejde mellem egn og teater — resultat

egnsteater

Af Fair Play

I starten af august måned henvendte Holbæk Amts Plejehjemsforening (HAP) sig til Fair Play for at høre, om vi var interesserede i at samarbejde om et debat-stykke. Stykket skulle omhandle unge i privat pleje og de problemer, de støder ind i, blandt andet på grund af miljøskiftet. Forestillingen skulle bruges som et oplæg til debat på et kursus for plejeforældre som HAP afholdt den 11.-12. november.

HAP er en forening, der i nært samarbejde med socialforvaltningen skal hjælpe og støtte børn/unge ved placering i privat pleje, og i samarbejde med forældre og socialforvaltning skabe grundlag for tilbagevenden til hjemmet så hurtigt som muligt.

Vi sagde ja, selvom det var midt i vores opsætning af opsøgende forestillinger, og vi var ret så pressede for tid. Vi mente også, det var vigtigt at prioritere, da det var en spændende opgave, og det var et publikum, vi ellers ikke kommer ud til. Derudover mener vi, at samarbejdet med lokale foreninger og institutioner er vigtigt i vores opbygning af et egnsteater i og omkring Holbæk.

Da vores forhåndsviden på plejehjemsområdet var begrænset, blev vi enige med HAP om et nært samarbejde med dem som

rådgivende/konsulenter.

Efter et par møder, hvor vi snakkede frem og tilbage om de problemer, der kan opstå for unge i pleje, besluttede vi at gå i gang med et grundigt forarbejde og indsamling af materiale.

Vi havde snakket med HAP om at komme i kontakt med flere forskellige familier/personer, der havde problematikken tæt inde på livet. HAP satte os i kontakt med flere familier. Vi besøgte 3 forskellige plejefamilier, både

med hensyn til alder og i deres indstilling til det at have børn i pleje.

Familiernes sociale baggrund var vidt forskellig, men de havde alle børn, der var anbragt af Københavns Kommune. I de besøg vi havde, snakkede vi både med den samlede familie og de unge alene. Gennem disse samtaler kom vi frem til flere generelle problemer, som gjorde sig gældende for alle de forhold, vi havde med at gøre.

Det var for det meste pubertetsproblemer vi stødte ind i, dog fik de en anden karakter pga. at det var unge, der var anbragt i pleje. Det hang både sammen med, at de fleste af de unge stammede fra storbyen, og plejefamilierne hovedsageligt var i landmiljøerne.

Plejeforældrene følte tit, de havde et andet ansvar over for de unge, der var anbragt, end over for deres egne børn. Det gav sig f.eks. udslag i, at deres restriktioner over for plejebarnet virkede hårdere end over for deres egne, de følte måske ikke, de kendte plejebarnet godt nok, og en manglende viden om dettes tidli-

gere miljø gav sig udslag i en usikkerhed over den unges problemer.

Senere besøgte vi også en biologisk mor, som havde sine børn anbragt i pleje. Dette for at finde ud af, hvordan de biologiske forældre oplever både HAP og plejeforældrene. Det sværeste for de biologiske forældre lå nok i deres forhold til plejefamilien.

På grund af tidspress kunne vi ikke nå flere samtaler. Problemer var der nok af, og vi mente, vi havde indsamlet materiale nok til at begynde arbejdet med en ramme.

I samarbejde med HAP diskuterede vi os frem til de ting, vi mente var de væsentligste at få med i stykket.

Ud fra de samtaler vi havde haft, fandt vi frem til de roller, der skulle være i stykket. Det næste, vi gjorde, var at lave improvisationer sammen med nogle unge, der selv var i pleje. Det gav os fantastisk meget, mange af de holdninger og replikker, der kom frem, var oplevet af de unge i situationer, de selv havde været i. Vi optog improvisationerne på bånd, og de fleste af disse kunne vi overføre direkte til manuskriptet.

Stykket kom til at omhandle en pige på 16 fra Vesterbro, som var i pleje hos en familie i et landbo-miljø.

Vi fik skildret, hvordan egentlige små problemer kunne vokse til store pga. ukendskab til pigens tidligere miljø. Vi fik vist, hvilken funktion HAP har, og de mangler som fremstår tydeligst, nogle af de problemer, der opstod, var omkring sex, moral, aftaler i hjemmet og plejebørn kontra egne børn.

Selvfølge havde vi også en scene fra et socialforvaltningsmøde, hvor en plejebarns-sag blev behandlet.

Forestillingen kørte godt, og vi fik en god debat med plejeforældre og HAP bagefter.

For os har det været en god arbejdsproces, som har beskæftiget os i de tanker, vi gør os om egnsteater, og det har vist sig at være en god måde at samarbejde med lokale foreninger og institutioner.

Endnu et skridt på vejen mod et egn- og brugsteater.

Smertefulde nyvurderinger

I de svenske grupper tidsskrift NYA TEATER-TIDNINGEN er der en løbende børneteaterdebat. Udgangspunktet har været den 8 år gamle bog »BARNTEATER — en klassfråga«, en engageret, kritisk og debatskabende bog også for det danske børneteater i begyndelsen af 70'erne.

Nogle af de børneteaterarbejdere, der dengang skrev og var med til at skabe debat er blevet spurgt om deres vurdering af den aktuelle børneteatersituation i Sverige, om erfaringerne i de mellem-liggende år og om børneteateret stadig er et klasespørgsmål.

Suzanne Osten, dengang på Fickteatern, forfatter til adskillige børne- og ungdomsstykker, som også danske grupper har spillet i tidens løb, i de senere år på KLARATEATERN, hvis arbejde tidligere er præsenteret i BTA nr. 14, svarer:

»BØRNTEATER — et klasespørgsmål« var en dobbelttydig titel, som ikke er blevet mindre ironisk idag. Min spontane reaktion, når jeg læser Fickteaterns og de øvrige bidrag i bogen »BARNTEATER — en klassfråga« er, at det er blevet sværere at lave børneteater.

Slutningen af 60'erne var de store opdagelsers tid. Vi opdagede publikum derude i dagslyset, vi brød ud af kældermarkets avantgardistiske krampetræknin-ger. Vi opdagede sammenhængen mellem verdens uretfærdighed og vort svenske klasesamfund. Poetien og teateret var legitime våben i klasekampen. Og vi opdagede børnene.

En del af os ville bygge skumgummireservoirer, hvor vi kunne studere børnenes leg, andre ville knuse og udrense underholdningsindustrien og give værdifulde informationer og vurderinger. Vi, der gjorde os til børnenes talsmænd, gjorde det af solidaritet. Ikke på den måde, at vi ikke indså, at nye forenklinger bare var nuancer bedre end gamle. Ikke på den måde, at vi sondrede mellem fantasi og samfundstilpasning — nej *det* overlod vi til vore modstandere.

Men vi var naive og arbejdede med forenklete pædagogiske modeller. Vi læste ikke pædagogik, ikke Piaget (den schweiziske børnepsykolog med sine revolutionære ideer) f.eks., og for at tale med Engels eksempel, så vi nok børnene som en slags vigtige »kufferter«, der kunne fyldes med sande kundskaber.

I dag har jeg mistet illusionen om at kunne lave modeller på scenen, som børnene kan tage med hjem med færdige løsninger på. Måske sigtede vi blot på at »starte processer«. I dag ved vi mere om publikum. Børnene er hverken »et fremmed folk«, som er svært at forstå, eller små kasser som vi kan fylde op med bestemte kundskaber. I dag har vi det ganske indviklet, thi når vi arbejder med og for børn, er det os selv vi ser.

Barndommens sociale og økonomiske historie er, som vi har formuleret det i Klarateaterns målsætning og program, historien om vort samfund og om os

selv, og for mig har det betydet en smertefuld nyvurdering. Vejen går ikke over forenklingen. Hvad der i går var glæde, frimodighed og kundskab, indeholdt også en del modepræget fordømmelse f.eks. af eventyrene.

Enten-eller

Typisk for vores »uanalytiske« venstre er jo forkærligheden for et enten-eller. Og da vi havde været i kontakt med en hel del forvovlede og reaktionære eventyr, fordømte vi for en sikkerheds skyld resten af alle myter, mystikationer, irrelevante nonsensvers osv. Da jeg selv formulerede forbandelser mod »talende buske« må jeg i samme åndedrag fortælle, at første replik i vores stykke *Prins Sorgfri* er: »Det var på den tid, da alting kunne tale ...« (*Prins Sorgfri* er et eventyr af Eva Wigström, bearbejdet af Per Lysander og Suzanne Osten). Da vi på Hässelbysymposiet i 1969 fordømte eventyrene, indebar det en vældig fortrængning af vore egne barndomserfaringer, som vi ikke vidste, hvad vi skulle bruge til. Tilbagevenden til nonsensvers, sprogets opbygning og hemmeligheder, til eventyr og myter, begyndte på Klarateatern med den græske myte om Jason og Medea, som vi brugte som udgangspunkt i et forskningsarbejde om berøringspunkter mellem børnenes hverdags-virkelighedsoplevelser og bearbejdning f.eks. i eventyrform.

Dette arbejde betragter jeg som en etape i en proces, hvor børnene ikke er *objekt* for vor gode vilje. Vi erkender, at børn ligesom vi selv har et behov for at bearbejde sine oplevelser kulturelt på alle måder på forskellige niveauer med alle midler. Vi i teatergruppen søger formmæssigt og indholdsmæssigt fælles berøringspunkter med vores skolepublikum. Derfor bliver *forarbejdet* stadig vigtigere.

Vore improvisationer har ændret karakter. Vi arbejder med en analyseperiode dels ud fra egne erfaringer, dels ud fra emnets forskellige problemområder. Derefter laver vi en historie. Vi arbejder med historien fra to sider. Vi

arbejder med eventyret (fablen, myten) og ser, hvad den giver anledning til. Og vi arbejder med improvisationer over fælles erfaringer om afgrænsende »virkelige« oplevelser. Vi spiller for børnene og børnene for os. Vi deler opgaver ud — de deler opgaver ud. De styrer — vi styrer. Derefter laver teatergruppen en analyse af, hvad vi *tror*, vi har set, og bestemmer os for en fortsat koncentration om arbejdet.

Næste periode er mere en kontrollerende fase (tydelighed osv.).

Barndommen — et fængsel?

Arbejdet er meget en bekræftelse på det vi vil sige. Men under vort arbejde med tre helt forskellige stykker (Medeas børn, Lazarillo, Prins Sorgfri) er samme problemområde dukket op i denne fase.

Børnene fortæller ting, som kommer igen. F.eks. at de vil flygte, men kan ikke. De frygter »sprit« . Vi spørger os selv: er det sådan, at selve barndommen er et fængsel, som indespærrer og indkredser dem til »børn med nogle fælles store problemer« eller cirkler vi rundt om vore egne voksenproblemer?

Myteforskningen og tilbagevenden til de »forbudte« eventyr, remserne som noget nyt er ikke en helt korrekt beskrivelse af udviklingen fra 60'erne til 70'erne inden for børneteateret. For det første findes f.eks. i Fickteaterns tidlige produktioner indslag fra både dada, surrealisme, poesi og litterære »små eventyr« blandet op med kendsgerninger, agitation osv., men hvor jeg vil hen er manglen på syntese i det svenske kulturliv.

Eftersom Fickteateret og alle andre i bogen levede i en kampsi-

tuation, polariseredes debatten til et forenklet niveau, hvor vi i dag ikke rigtig kan genkende os selv. Dengang husker jeg, hvor oprørende vi oplevede det at blive gjort identisk med de, der var imod fantasien. Og i dag vil vi bestemt ikke hyde velkommen til alle reaktionære, der vejrer morgenluft, blot fordi venstrefløjen udfører en nødvendig registrering af massemediernes og kulturindustriens brug af fantasien.

»Eventyrene giver børnene håb«

Mit gamle idol Astrid Lindgren (Mio min Mio) og heksen Pompe-riossa siger i den glitrende avis *V i forældre* (nr. 5-6 77) at »eventyrene giver børnene håb«. Og ifølge psykoanalytikeren Bruno Bettelheim har folkeeventyrene en befriende funktion gennem sit

skjulte symbolplan. Lindgren og Bettelheim påstår, at eventyrene giver børnene identifikation, håb, energi og tiltro til sig selv. Verden kan erobres, og trolden kan besejres. »Jeg« vil erobre riget og retfærdighed og fred. Hvis det er rigtigt, at eventyrene indeholder noget af denne befrielse, må vi på venstrefløjen erobre dem påny, vi må befri børnene fra den censur en »mådeholden opdragelseskultur« har udført ved at rense eventyrene for vold og ondskab, for til gengæld generøst at tilbyde dette i »ugens chok«, »Ugens bræk«.

Efter en række samtaler med pædagoger og skolelærere om, hvilken virkelighed, vi skal vise børnene, har Klarateatern valgt et eventyr om censur. En konge forbyder alle i sit rige at tale om sorgen. Han bygger en høj mur og lukker sig og sin søn inde i evig lykke. Prins Sorgfri får dog et glimt af livet udenfor, da faderen drager bort til et fjernt land uden at fortælle, at han skal dø. Prinsen stiger ud i virkeligheden og møder sorgen. Moralen i eventyret er, at gennem livet og virkeligheden kommer prinsen frem til glæden.

Det er et egnet eventyr for et børneteater i 1977. Når vi kaster

os over eventyret, føler vi også suget i prinsens rejse ned i sødronningens hav efter fiskerpigens hjerte. Vi kan både se eventyrets tydelige symbolarrangement (eventyret er et såkaldt kunsteventyr, ikke folkeeventyr, skrevet for 100 år siden). Men i vores klasseværelsesversion, som vi spillede op i stykkets forberedelsesperiode, bekræftedes Bettelheims teorier. Eventyret udløste hurtigere end tidligere forsøg en række erfaringer og eksempler fra barnets »virkelighed«. Børnernes evne til at anvende eventyret som »springbrædt« til »private« eksempler giver givetvis anledning til en mængde spørgsmål: Hvis eventyret har denne kraft kan det da ikke anvendes manipulerende? Og hvordan kan eventyret blive »barnets«?

Pædagogisk nidkærhed

Bettelheim har påpeget, hvordan vi voksne i vores pædagogiske nidkærhed, kan komme til at oversætte symboler, frilægge strukturerne for at være tydelige (Jo, Rødhætte og mormor er jo samme person...) og dermed »forstyrre« det arbejde, som foregår, når barnet bearbejder sine oplevelser og konflikter.

Vort arbejde idag er svært, fordi vi vil stå fast på enhver tilkæmpet indsigt, vi gjorde i 60'erne og tilføje alt det, vi nu tror, lærer os og aner. Dette er en spændende og provokerende opgave. Men samtidig gjorde vi nogle fejlbedømmelser i vor kulturpolitiske strategi, som vi i dag selv må søbe i os igen.

»To skuespillere og en kasse« var en udfordring på skolerne, men blev siden en gyselig realitet for alle disse udslidte regionsteaterensembler. *Kvalitetsaspektet* var det, som slog igennem i teatret, og krigen idag føres på to fronter: at hævde »svære« unyttige stykker (hvorfor får børnene ikke noget lettere, som de »forstår«) med en mere kompleks dramatik (som lokker mere kvalificerede teaterarbejdere til børneteateret) samt hævde retten til at ekspandere i ressourcer (længere prøvetid, flere personer).

At fantasien er 2 rekvisitforsyede skuespillere bakker alle økonomichefer op idag, det tilsluttede vi os næppe dengang. Børneteater er fortsat et klassepørgsmål og et kampspørgsmål.

(Oprindelig trykt i »Nye Teatertidningen« nr. 2, 1977, oversat af E.A.).

Vurdering af et besøg på Ishøj Teater

Vi er en gruppe studerende fra Frøbel Højskolen, som i øjeblikket skriver speciale om dramatik og børneteater. Som led i vores speciale har vi inddraget besøg i forskellige børneteatre bl.a. Ishøj Teater (besøgt 4/9-78).

Vi skaffede os aftale i god tid om at få en samtale med samtlige ansatte efter forestillingen. (Vi tog det som en selvfølge, at det var en samtale med alle folk i huset). Stykket hed *Margueritten* og var beregnet for de 2-5 årige.

Da vi ankom, blev vi pænt modtaget af en ældre dame, som børnene fik besked på at kalde mormor. Vi blev vist ind på kontoret, hvor vi fik forevist scrapbøger fra de sidste 15 års forestillinger. Derefter skulle vi se forestillingen, som vi vil citere ordret fra den brochure, som de udsender til institutioner og skoler:

»*Marguritten*, der er beregnet for de 2-5 årige, vil få premiere i slutningen af august. Stykket handler om en ung pige og en ung mand, der følger et vandløb fra dets udspring, til det løber ud i havet. Undervejs møder de forskellige mennesker, der fortæller dem om den glæde, de har af bækken, åen eller floden. — Samtidig med at stykket således skildrer vandets løb fra kilde til hav, beskriver det også den voksende fortrolighed, der udvikler sig mellem de to mennesker i løbet af rejsen. Stykket indeholder mange lyd- og musikindslag, samt en lang række aktivitetsafsnit, hvor børn deltager i handling, der er opbygget så legende og afvekslende, at forestillingen også vil have mulighed for at optage de yngste børn.«

Vores vurdering af selve foreløbet:

Hele stykket er bygget op på de voksnes præmisser.

Klassisk musik (Moldau), som de fleste børn aldrig har stiftet bekendtskab med før. Selve teatersalen var sort, kun med spot på kulisserne. Det hele virkede temmelig dystert. Teatret prøvede slet ikke at imødekomme børnene med ting, som de evt. kunne genkende. Nogle børn begyndte allerede at græde, inden forestillingen begyndte.

Selve stykket var overromantisert og forstærkede det gamle kvindeideal, idet pigen i stykket gav udtryk af at være en »yndig smilende porcelænsagtig figur«. Mange af de sproglige begreber »gik hen over hovedet« på børne-

ne, som f.eks.: »Bækken er Vorherres«.

De »aktivitetsafsnit«, der er omtalt i brochuren er for os totalt malplaceret, da de ikke har spor indflydelse på handlingsforløbet. Skuespilleren trådte for det meste ud af sin rolle og satte bl.a. følgende aktivitet i gang: Alle børnene skulle slå en paraply op og ned (mime) og padle en båd trods trange pladsforhold.

På os virkede det, som om børnenes opmærksomhed blot skulle vækkes. Vi er sådan set ikke i tvivl om, at børnene har fået en oplevelse, men man kan få børn til at »elske« meget. En af os havde sin 3-årige søn med, som overhovedet ikke har givet nogen reaktion på stykket.

Efter forestillingen blev vi hentet af teatrets leder, som viste os ud i køkkenet. Her sad en af skuespillerne, som blev vist ud, fordi Tonny Lyngbirk skulle have møde med os, men skuespilleren blev dog på vor opfordring kaldt tilbage.

Vi stillede nogle spørgsmål, som mandede ud i en mindre diskussion, der dog hurtigt blev afbrudt af teatrets forfatter Jytte Lyngbirk, med følgende bemærkning: »Åh ——— gider du virkelig beskæftige dig med sådan en diskussion, den har vi jo hørt så tit, sådan nogle kloge og erfarne hoveder.«

Da Tonny Lyngbirk gentagne gange af sin kone blev opfordret til at komme til en anden samtale og fulgte denne opfordring, fik vi lejlighed til kort at snakke med de andre skuespillere.

Vi mener, det er vigtigt, at institutioner og andre, der benytter teatret, er kritisk vurderende over for indholdet i de pågældende stykker. Søger man et realistisk stykke med noget, børnene skal have mulighed for at identificere sig med, mener vi ikke, Ishøj er det rette sted. Vores erfaring bygger på flere besøg i dette teater.

Specialehold I drama,
Børnehaveseminariet Frøbel
Højskolen, Ibsgården,
4000 Roskilde
Bodil Jørgensen
Annette Vick

Lilian Rasmussen
Annelise Nielsen
Hanne Jinn Olsen
Britta Nielsen
Anita Nielsen
Anette Kristensen

Svar fra Ishøj Teater

Kære BTA.

Tak fordi I sendte os læserbrevet fra Frøbel Højskole, det er vi glade for, selvom det er lidt svært for os at forstå, at det er vores børneteater, der tales om, men smag kan man jo ikke diskutere. Vi er selv glade for det, og vi har da den glæde, at vi stadigvæk har udsolgt, ofte af institutioner,

der har været her år efter år. Med venlig hilsen,

Marie Nielsen (teatermormor)

(der ikke kaldes sådan efter opfordring, navnet har de børn, der kommer i teateret, selv fundet på).

Sussie, Sanne, Bettina,
Søren og Peter

Egnsteaterkonferencen i Middelfart

Af Brita Bakkestrøm
og Jørgen Nordenhof

Det var en prima idé, Odense kommune havde fået, at arrangere en egnsteaterkonference i samarbejde med Samarbejdsudvalgets (UBOT's) sekretariat midtvejs i revisionsarbejdet med teaterloven.

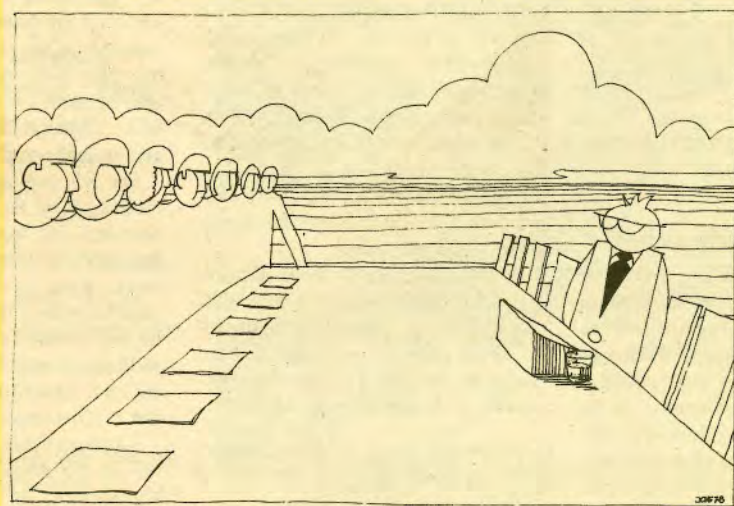
Konferencen fandt sted i Middelfart på Byggecentrums kursusjendom den 14. og 15. oktober, hvor omkring 50 mennesker havde reageret på invitationen til deltagelse ved at stævne sammen med det erklærede formål at diskutere ideelle krav til og realpolitiske muligheder for økonomiske forbedringer for egnsteatre.

Når det netop var Odense kommune, der tog initiativ til en egnsteaterkonference, er det fordi Odense kommune er meget opsat på at oprette et egnsteater, og for tiden fører idelige forhandlinger med teatergruppen BANDEN.

(Det siges for resten, at det var afholdelsen af Børneteaterfestivalen 78 i Odense i april, der for alvor vakte interessen for egnsteater hos kommunalfolk i Odense — heriblandt selveste borgmesteren. Gad vide om vi så kan vente et egnsteater startet i Silkeborg om et års tid?).

Meningen med konferencen var iøvrigt, at teaterfolk skulle mødes med kommunale og amtskommunale politikere og ministerielle embedsmænd m/k, således at de førstnævntes visioner kunne konfronteres med sidstnævntes realpolitiske overvejelser.

Desværre viste det sig, at kun få kommuner og amter var så interesserede i egnsteatrenes fremtid, at de lod sig repræsentere på konferencen. Man savnede såle-

des politikere fra Ålborg, Holstebro, Herning, Haderslev, Ribe, Svendborg, Roskilde og Nykøbing Falster, ligesom man kiggede forgæves efter repræsentanter fra Kommunernes Landsforening.

Men nuvel, lidt har også ret, og man må umiddelbart rose Århus, Odense, Albertslund og Holbæk kommuner og Nordjyllands og Roskilde amter samt selvfølgelig kulturministeriet og Amtsrådsforeningen, fordi de sendte én eller flere repræsentanter til at diskutere disse for den fremtidige kulturelle udvikling i Danmark så vigtige anliggender.

Teaterfolkene, der talte op imod halvdelen af konferencedeltagerne, behøver vi vel ikke at rose. De har en naturlig interesse i at fremføre deres — og deres publikums — krav og visioner over for politikere og embedsmænd. Det er jo desværre så sjældent, de har lejlighed til det, så dem kan man altid være sikker på er på pletten, når der inviteres.

Konferencen fik sin opstart al-

lerede et par uger før den løb af stabelen, på den måde at der til deltagerne udsendtes skriftlige oplæg — hvilke vi bringer i deres fulde længde på disse sider, idet vi mener, de er så værdifulde til forståelse af begrebet egnsteater, at de fortjener offentliggørelse.

Selve konferencen startede med to mundtlige oplæg: Et af konferencechef i Kulturministeriet J. Harder Rasmussen (formand for lovrevisionsudvalget) og ét af Jørgen Nordenhof (sekretær i Foreningen af små Teatre i Danmark). Det første oplæg kan vi imidlertid ikke bringe, idet J. Harder Rasmussen ikke mener, det kan bringes ud til en større offentlighed, fordi det kun indeholdt forskellige *overvejelser*, som det siddende lovrevisionsudvalg — eller måske snarere: ministeriets repræsentant i udvalget — har gjort sig. J. Harder Rasmussen er af den opfattelse, at han ikke — mens udvalgsarbejdet foregår — vil risikere at blive

draget til ansvar for overvejelser, som han ikke er sikker på deles af udvalget som sådan.

Jørgen Nordenhofs oplæg bringes derimod nedenfor i sammen-
drag.

Konferencen foregik i øvrigt i skift mellem gruppedrøftelser og plenudrøftelser, hvor grupperne på forhånd var sammensat, så der kunne opstå dialog mellem teaterfolk, politikere og embedsmænd.

Og lørdag aften havde deltagerne fornøjelsen af at overvære og senere diskutere BANDENs forestilling *De er da godt far har sit go'e arbejde, men*

Det havde vel i og for sig været mere relevant at se en forestilling med ét af de eksisterende egnsteatre, men indslaget med BANDENs forestilling udvidede i hvert fald konferencens måske til tider lidt abstrakte diskussioner med noget helt konkret.

Vi vil i øvrigt overlade til hver enkelt deltager at vurdere konferencens udbytte.

Set med vores øjne må den omstændighed, at den fandt sted, vurderes positivt. Vi tror også, at den vil få indflydelse både lokalt og på lovrevisionsarbejdet — hvor meget indflydelse vil dog først vise sig på længere sigt.

Men vi skal da ikke undlade også i dette blad at gøre os til talsmænd for, at konferencen bliver gentaget f.eks. omkring den tid, hvor kulturminister Niels Matthiesen forelægger forslaget til revidering af teaterloven i folketinget — sandsynligvis omkr. 1. februar 79 — og så med deltagelse også af folketingets kulturudvalgs medlemmer og med repræsentanter for de kommuner, der ikke indfandt sig i Middelfart.

Egnsteatret som begreb

Af Jørgen Nordenhof

**Sammendrag af
mundtligt oplæg på egnsteaterkonferencen i
Middelfart.**

Hvorfor opstår tanken om egnsteater?

Som altid, når noget nyt opstår, sker det som en reaktion mod noget etableret. I tilfældet egnsteater skete det, fordi en række mennesker, vel i første række skuespillere, fandt, at teatret kunne løse sin opgave »at mødes med et publikum« bedre end på de store institutionsteatre,

hvor man ofte fandt at afstanden fra scene til publikum var for stor til at en dialog kunne opstå.

Det var de opsøgende gruppeteatres force, da de opstod i slutningen af 60'erne, at de ville spille teater hvor folk er, hvor folk kommer, eller hvor folk mødes. Det viste sig, at der var — og er — et enormt stort behov for dette opsøgende teater, der løsgjorde teaterhåndværket fra de store teaterbygninger og bragte det ud på steder, der også bruges til andre aktiviteter.

Men det er også en logisk konsekvens af de rejsende gruppeteatres virke, at flere og flere af dem prøver at få tilknytning til en bestemt egn. Dels fordi man simpelthen en dag bliver træt af

det omflakkende liv, og dels — og vigtigst — fordi muligheden for at spille teaterforestillinger, der direkte vedrører publikum, er langt større, når man kender og tilhører den egn, hvor ens publikum bor.

Men at oprette et egnsteater er ikke blot at opstille en scene i en eller anden bygning på en egn, og så vente på, at folk kommer. Næh, det er langt snarere at flytte sin scene rundt til bygninger hvor folk er, at skabe forestillinger i nær kontakt med sin egne beboere, at være med til at skabe debat om egnens historie eller aktuelle problemer. Eller sagt med lederen af Odin Teatret, Eugenio Barbas' ord: »... teatret skal bidrage til at forandre vort syn på

verden. vor måde at tænke på, ... teatret skal anskueliggøre nye vinkler eller faktorer, som ellers ikke kommer frem«

Men skal dette gøres ordentligt, må teatret tage udgangspunkt i en bestemt gruppe mennesker. Og her kommer egnsteatret frem som det eneste alternativ til de store omrejsende turnéteatre, der for de mennesker, der bor uden for de fire største byer i Danmark, er blevet vore dages kulturtilbud ved siden af film og TV.

I de seneste år har vi oplevet, at statens styre gradvist er lagt over på kommuner og amter. Man har nedlagt de små kommuner og oprettet storkommunerne med det erklærede sigte at rationalisere. Fra central styring er man på en lang række områder gået over til det, man har kaldt decentralisering. Men i sine rationaliseringsbestrebelse valgte

man at se bort fra den psykologiske virkning: Folk i almindelighed blev fremmedgjort over for egnens politiske liv; storkommunen blev uoverskuelig; følgen blev noget, der ligner sløvhed over for politiske beslutninger, der direkte berører én selv; sognerådsformanden forandrede sig fra at være én, man kendte, til en fjern person, som man kan læse om i avisen.

Man kan vælge at sige, at sådan er udviklingen.

Men man kan også vælge at sige, at man selv vil være med til at bestemme udviklingen.

I denne problematik bliver egnsteatret også central. Egnsteatret kan — og skal, efter min mening — medvirke til at klargøre aktuelle politiske sammenhænge. Modvirke fremmedgørelsen. Genfinde og være med i genskabelsen af den folkelige kultur.

I denne forbindelse er det vig-

tigt at slå fast, at egnsteatret er andet end forestillinger. Det er også gadeteater, teaterprojekter i samarbejde med skoler, institutioner og foreninger, pædagogiske teaterforløb i børnehaver, oplæsninger af litteratur, hjælp til lokalrevyer, samarbejder med amatørteaterforeninger og meget andet.

Og lad os så vende os til noget konkret — for alt dette her handler også om penge.

Vi har forstået, at amter og kommuner gennem deres respektive foreninger er gået ind på at være med i en eller anden form for økonomiske støtteordninger. Det er også udmærket.

Men ikke desto mindre er det relevant — også ved denne lejlighed — at understrege nogle af de krav, vi har opstillet fra egnsteaternes side. Det drejer sig primært om følgende:

Den kunstneriske frihed!

— det er indlysende, at teaterlovens ord om teatrets kunstneriske frihed ikke berøres, selv om de lokale myndigheder kommer ind i billedet i økonomisk henseende.

Ret til kollektiv ledelse!

— gruppeteaternes hævdevundne tradition med, at de ansatte på teatret udgør teatrets ledelse må ikke forpures, selv om de lokale myndigheder kommer ind i billedet i økonomisk henseende.

Ordentlige arbejdsvilkår!

— det vil sige en ordentlig løn til de ansatte, men også at der både bliver mulighed for at skabe og for at spille, uden at de enkelte ansatte bliver overbebyrdede.

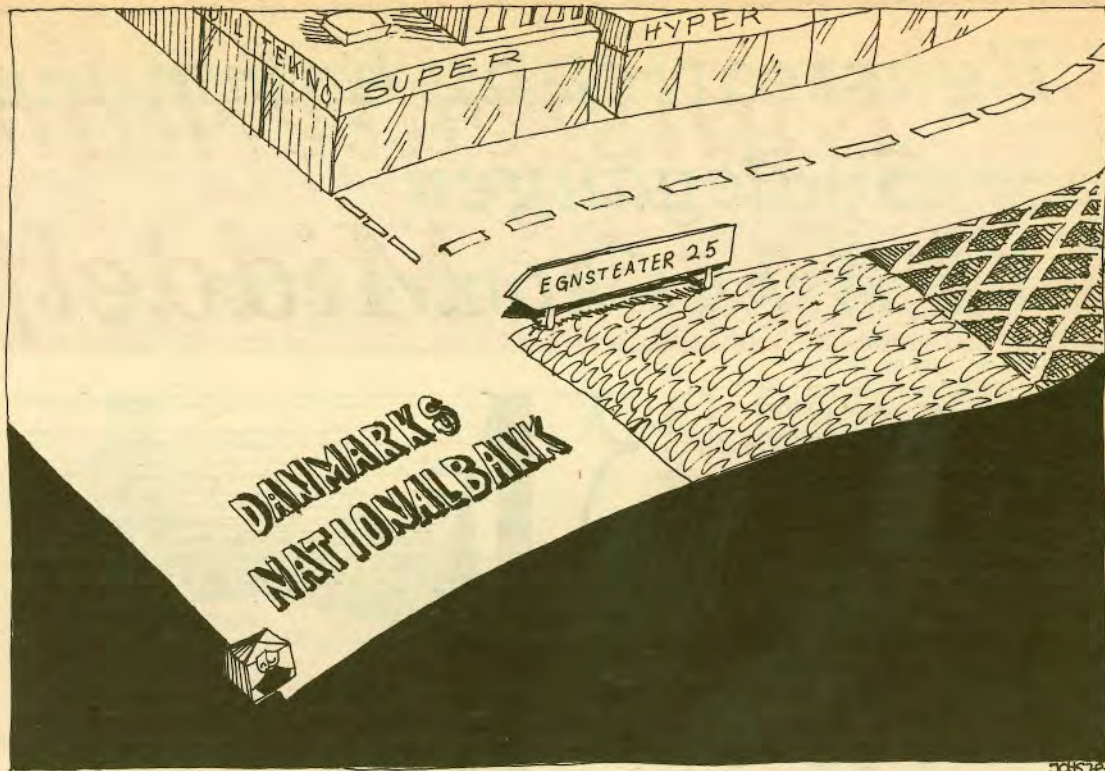
Lave forestillingspriser og lave entreer!

— så ethvert menneske uden at gøre vold på sin pengepung kan komme til egnsteatret, og så foreninger og institutioner kan købe forestillinger og lignende, hvor det ikke bliver pengekassen, der bestemmer.

At den økonomiske støtte til egnsteatret gives og udregnes ud fra normer, der ikke kun har med forestillinger at gøre.

Et specielt problem med egnsteatre drejer sig om, hvornår de skal oprettes.

Det er klart, at der skal være et behov på den pågældende egn. Men vi ville ønske, at staten kunne fastholdes på sin kulturelle forpligtelse. Det skal ikke være sådan, at en kommunalbestyrelse — for ikke at sige en borgmester — skal kunne forhindre, at en kommune giver sin støtte til et egnsteater, når der virkelig er et behov. Eksemplet Ålborg og Jomfru Ane-teatret taler sit tydelige sprog: Jomfru Ane driver teater i Ålborg på 12. sæson og er hidtil blevet nægtet støtte fra kommunen. — Det kulturelle ud-

valg i Ålborg har dog nu indstillet Jomfru Ane til støtte.

Vi er bange for, at hvis staten ikke går tilstrækkelig meget ind i de økonomiske støtteordninger omkring egnsteatrene, så vil vi også på teatrets område komme til at opleve store kulturelle for-

skelle fra de rige storkommuner til de — skal vi kalde dem — knap så rige storkommuner.

Bestyrerne af de offentlige kasser er nu dem, der afgør om egnsteatret for fremtiden vil få et konkret indhold — eller om egnsteatret blot skal være et begreb,

man trækker frem ved festlige lejligheder.

Egnsteatret i forholdet til bibliotekerne

Folkebibliotekerne i Danmark arbejder med flere og flere medier. Bibliotekarerne specialiserer sig mere og mere ud. Indtil for få år siden var børnebibliotekarerne ene om at have en faggruppe i Bibliotekarforbundet, men nu taler man foruden om musikbibliotekarere også om kunstbibliotekarere. — Ordet »teaterbibliotekar« er ikke sat på tryk endnu. De bibliotekarere, der virker for teatrets sag, er foruden børnebibliotekarere de såkaldte »kontaktbibliotekarere«. Ved deres gruppe-generalforsamling i 1976 havde de sat teatret på dagsordenen — med indledning af repræsentanter for Teatervidenskabeligt Institut.

En hastig rundspørge til en række af centralbibliotekerne (et i hvert amt) bekræfter antagelsen af, at der ikke her i 1978 er et egentligt formaliseret arbejde i gang på amtsplan mht. bibliotekernes indsats for teatret, herunder egnsteatret.

På kommunalt plan kan optælles en række ordninger, der placerer biblioteket som koordinator. Det gælder først og fremmest de opsøgende grupper børneforestillinger, som børnebibliotekerne søger at få afsat i sammenhængende puljer ved at få institutioner og skoler til at planlægge i fællesskab.

Når børnebibliotekarerne på

amtsplan drøfter teater, er det almindelige synspunkt, at man skal være åbne over for mange grupper frem for at gøre noget særligt for det »egnsteater«, der måtte befinde sig i amtet. Egnsteater-tanken har ikke rigtigt fæstnet sig i bibliotekerne. Der må være muligheder for, at den kan støttes på flere måder. Foreninger som Danmarks Biblioteksforening med hver sin amtsforening og Bibliotekarforbundet (med tillidsmænd på alle biblioteker med uddannede bibliotekarere) må gøres interesserede.

Ligesom man i Herlev har haft kunstnere knyttet til kommunale forvaltninger for kortere tid, må

man kunne tænke sig en eller flere skuespillere tilknyttet et bibliotek, vel særligt børnebibliotek, i en nærmere aftalt periode. — Virksomheden kan udover bibliotekets eget budget baseres på aflønning via fritidsloven.

Eksempler på tilnærmelse mellem egnsteater og bibliotek kan dog også trækkes frem. Da »Rimfaxe« for nogle år siden besluttede sig til at slå sig ned uden for hovedstaden, bombarderede nogle af gruppens medlemmer Roskildes ledende børnebibliotekar for at få godet jordbunden for et egnsteater. — Vi tog rundt og kikkede på 3-4 bygninger, der kunne komme på tale som hjemsted for teatret, bl.a. en forladt højskole i gammel stil og et nyt Ungdommens Hus med aktiviteter inden for social- og skoleforvaltningerne og med kollegium. — Et musik element i dette hus ville være svært velkommen. Med bred opbakning i Roskilde Byråd blev sagen hurtigt klaret: byrådet betalte for kontor og dramaturg med tilstedende teatersal.

Hurtigt fra starten gik kontakten videre i biblioteket til den lokalhistoriske afdeling, som Rimfaxe søgte råd og råd hos mht. udarbejdelse af repertoire. Der spøjte en ambitiøs plan om et spil om arbejderbevægelsen i Roskilde, hvor Louis Pio fødtes i attenhundredetallet. Man nåede at konstatere, at det foreliggende materiale overvejende var byens aviser. Projektet måtte henlægges.

Vinteren 1977-78 fostrede Rimfaxe en ny plan, der realiseredes i august 1978, og her var bibliotekets lokal-afdeling med i forberedelserne til Blodgildet i Roskilde — spillet om kongerne Svend, Knud og Valdemar. — Det formede sig som en tre-dages byfest, hvor statister i et tal omkring 100 sluttede op omkring de professionelle spillere, der støttede Rim-

faxe-folk i realiseringen af dette historiske spil. — Ad åre vil man kunne opleve stemningen i Roskilde hine augustdage 1978 på halvanden times video-bånd, optaget af Ray Nusslein, til senere anbringelse i bibliotekets lokalar-kiv.

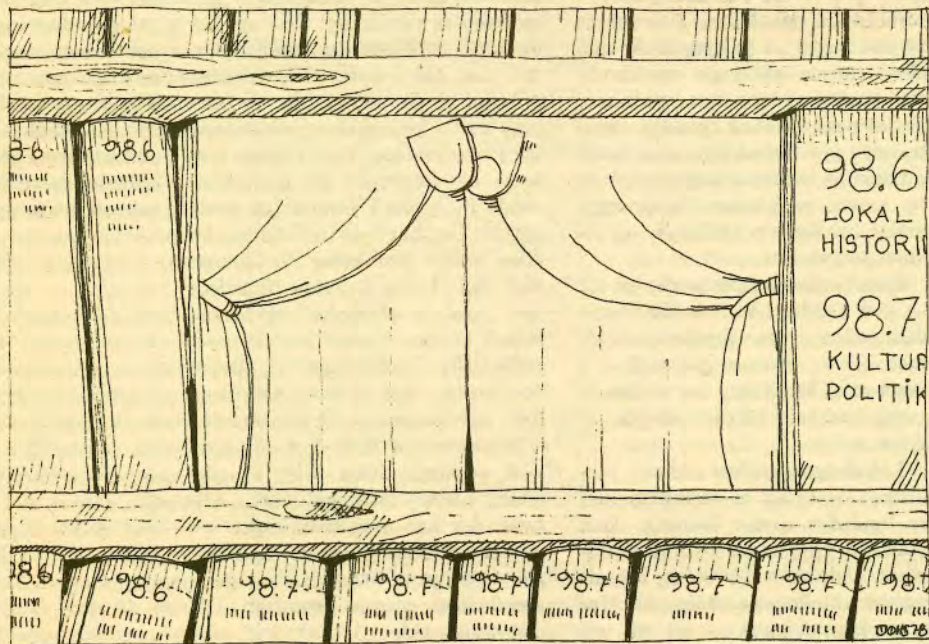
Rimfaxes store produktion i 1978/79: Højt på strå — et spil om landbruget — har biblioteket derimod mig bekendt ikke bidraget meget til endnu, inen man kunne tænke sig, at man ved opførelserne rundt i forsamlingshusene her i vinter havde materiale fra biblioteket, der kunne uddybe og underbygge stykkets tekst, når diskussionen skal gå efter forestillingerne.

Da Rimfaxe planlagde sin omplantning til Roskilde, gjorde jeg mig til talsmand for, at alle amtets teaterforeninger skulle give moralsk støtte til, at det blev et amtsteater. Det måtte jeg hurtigt holde op med — meningene var stærkt delte.

Da Roskilde kommune så hurtigt besluttede sig til at sørge for indplaceringen i Ungdommens Hus, gled amtsproblematikken et stykke tid i baggrunden. Henvedelser fra Rimfaxe til Roskilde Amtsråd kom imidlertid efterhånden på bordet, med større eller mindre helhjertet anbefaling fra amtets teaterfællesudvalg. I amtsrådet har der været mange udfald mod gruppen, og vejen til et 100 pct. egnsteater er lang og trang. Et flertal i amtsrådet har dog nu flere år i træk givet den produktionsgaranti, der har muliggjort de store forestillinger.

I fællesudvalget har meningene om Rimfaxes indplacering i udvalget også været delte, men man mærker dog nu åbenhed — i takt med de ønsker om at gøre fællesudvalgene brede i det — på linie med de i nogle amter meget åbne og brede amtsmusikudvalg.

Bibliotekar Niels Munk

Egnsteatret og kommunen

— Svalegangen og Århus kommune

Svalegangen har været mange ting. Mange bestræbelser har været forsøgt i løbet af de femten år, teatret har eksisteret. Dette oplæg bygger kun på erfaringer fra de to sidste Svalegangsåre. Vore andre erfaringer er fra andre teatersammenhænge — først og fremmest Århus Teater, hvor de fleste af os har arbejdet og arbejdet sammen i flere år.

En anden ting: oplægget drejer sig om forhold, der alle er set fra en Svalegangssynsvinkel. Og sådan må det læses. Vi har ikke fået til opgave at beskrive forholdene i al almindelighed, men netop ud fra vor synsvinkel. Det vil vi så bestræbe os på.

Vi kommer senere til det styringsmæssige og det økonomiske. Inden vil jeg godt prøve at fastholde det, der for os i det daglige arbejde er det centrale og afgørende: *At alle vore bestræbelser, al den kunnen og vilje, som vi kan præstere, bliver synlig i den enkelte forestilling og i teatrets linie. Det er her, vi skal lykkes internt på teatret, og det er her, vores fællespunkt med et publikum er.*

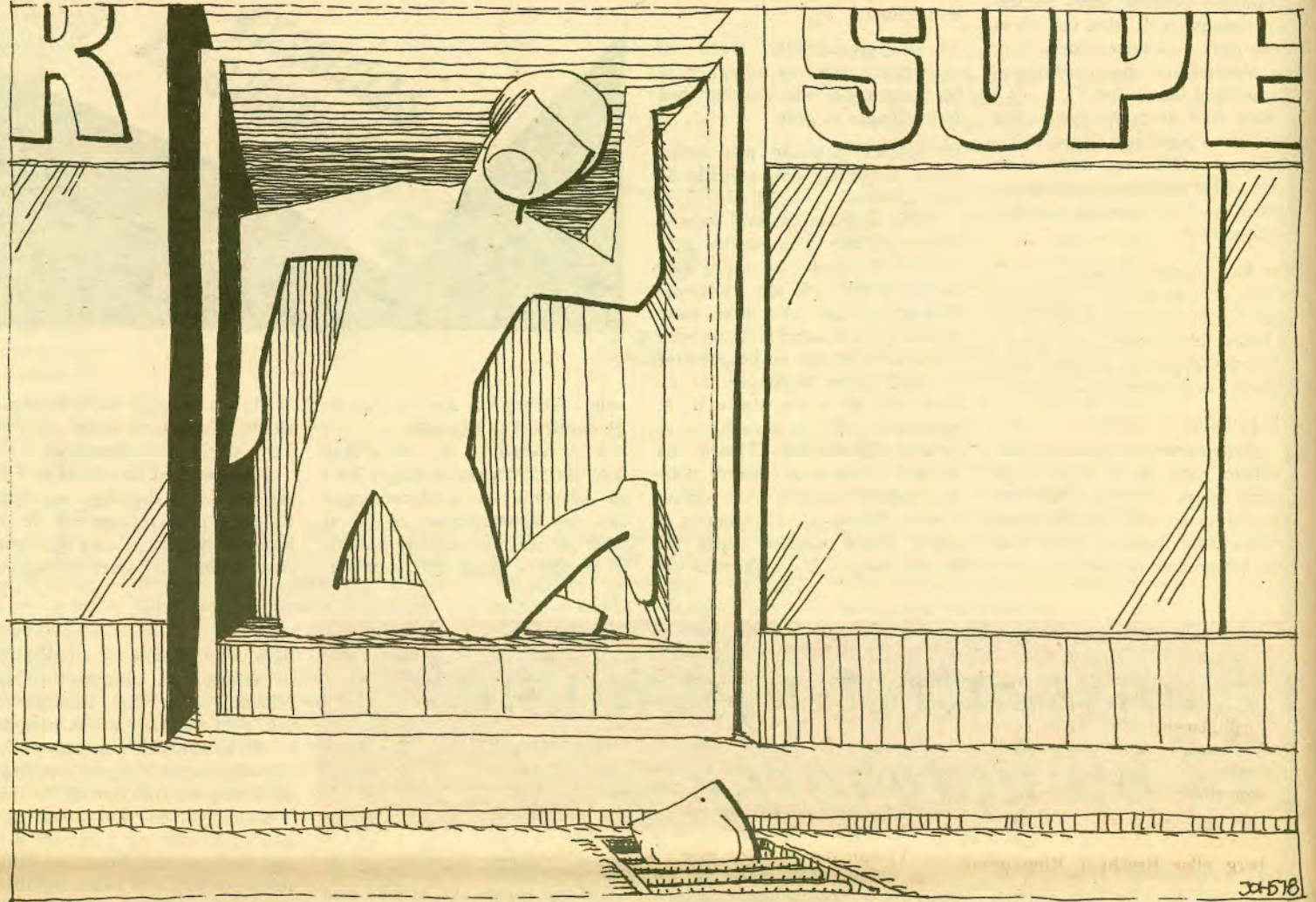
Det er det centrale for os.

Der kan ske meget positivt og udmærket udenom, ovenover, nedenunder dette, men det er forestillingen (— og teatrets forestillinger gennem en længere periode), der er det helt afgørende både i voksteatret og i børneteateret.

»De lokale« må og skal bruge os

Det er med det udgangspunkt, vi har taget et samarbejde op med forfattere (f.eks. Niels Lund, Erik Thygesen, Jytte Borberg, Henning Mortensen, Tage Skou-Hansen, Jørgen Ljungdahl), som vi har følt har haft noget væsentligt at fortælle og meget gerne noget, der ikke blot bygger på danske forudsætninger og erfaringer, men hvor det også og især er muligt at ramme ind i lokal-samfundets aktuelle problemer.

Vi er glade for, at vi har haft held med det. Det er ikke alfa og omega, at der er en hvinende høj belægningsprocent. Men vi ville føle os på afveje, hvis ikke mange havde lyst til at komme og se på, hvad vi laver. For vi oplever det også centralt for et egnsteater, at den lokale befolkning faktisk bruger de forestillinger, vi laver, på den måde at de i det mindste kommer og ser dem og tager stilling til dem. Lige så vel som vi kan bruge »de lokales« oplevelser og erfaringer i vores forestillinger, lige så vel må og skal »de lokale« bruge os. Det nytter ikke noget, at en forestilling kunne fungere alle mulige andre steder, hvis den ikke kan fungere over for et publikum i Århus. Den skal fungere i Århus. Kan den så fungere andre steder, er det jo kun godt. Og vi har da heldigvis også

oplevet, at flere af vores forestillinger har kunnet spilles andre steder, også af andre. Både i Danmark og i udlandet. Og det ikke på trods af vore bestræbelser, men netop i forlængelse af bestræbelsen mod det lokale og det danske.

Vi føler selv, at der ligger en slags bekræftelse af denne bestræbelse i den kendsgerning, at vort største og mest presserende problem er at få et større lokale. Det er et problem både i forhold til at lave de forestillinger, vi helst vil og i forhold til at skaffe plads til de mennesker, der gerne vil i Svalegangen.

Det problem skal først og fremmest løses i samarbejde med Århus kommune.

Kommunen den væsentligste samarbejdspartner

Den væsentligste samarbejdspartner omkring et egnsteater er efter vor mening den lokale kommune — og det er i vores tilfælde Århus kommune. Det mener vi også ligger klart i forlængelse af egnsteatertanken. Og vi føler, at det ville være en modsigelse i selve denne tanke, hvis ikke det enkelte lokale teater først og fremmest blev bakket op af den pågældende kommune (resp. amtskommune). Den statslige støtte og opbakning er et godt sikkerhedsnet, der må beva-

res. Staten kan jo også træde ekstra ind, hvis noget går i hårdknude på lokalt plan. Men den primære opbakning og støtte må ligge i hjemegnskommunen (resp. amtskommunen).

Når vi skal ind på økonomi og styring, er det nødvendigt med et kort tilbageblik. Da det nuværende hold startede på Svalegangen, var det i en allerede fastlagt struktur. Den kendte vi. Tre problemer og deres løsning stod som de væsentlige for vores arbejde på længere sigt. Vi skulle først og fremmest få et teater til at fungere ud fra vore tanker og ideer i forhold til publikum. Det måtte vi selv klare på baggrund af den eksisterende økonomi og struktur. Kunne vi løse dette problem, lå der uundtåeligt men tydeligt (synes vi) i vor forbindelse med kommunen, at vi kunne tage fat på de to næste problemer: lønspørgsmålet (vi får for lidt i løn) og lokalespørgsmålet.

Lønspørgsmålet er under en for os god løsning. Vi beholder uden diskussion vort ligelønsprincip, men får — om alt går vel — i løbet af to år en løn, der virker rimelig i forhold til det arbejde, vi laver.

Lokalespørgsmålet (dvs. problemet omkring et større lokale) er ligeledes under løsning. Den politiske vilje til en løsning er udtrykt både over for os og offentligt af afdelingens rådmand. Her er problemet mere — set fra vor

side — at finde den rigtige løsning hurtigt nok. Vi har også en fornemmelse af, at hvad angår de økonomiske konsekvenser af overgangen til et større lokale (antallet af ansatte i forhold til aktivitetsniveauet) kan der findes gode løsninger i samarbejde med kommunen.

Styring og struktur

Ang. styring og struktur. Svalegangen er en selvejende institution. Der kom kommunalpolitiske repræsentanter i bestyrelsen i forbindelse med, at kommunen gik ind med et væsentligt tilskud. Ud over de politiske repræsentanter (2), der har været af forskellig politisk observans, sidder to borgere og to personalsrepræsentanter i bestyrelsen. Bestyrelsen har først og fremmest en kontrollerende funktion i forhold til budgettet. Der har i de to forløbne år ikke været problemer forbundet med det. Oven i denne funktion har især de politiske repræsentanter kunnet hjælpe teatret med realistiske vurderinger af, hvad der kunne være politisk dækning for i bevillingsmæssig henseende.

Samarbejdet med den kommunale administration føler vi går efter klare retningslinier. Alt hvad der har med bevillinger — og ikke mindst forøgede bevillinger — at gøre, behandles og gennemdrøftes meget grundigt. På den anden side må vi sige, at når

denne gennemarbejdning har været der, føler vi os forholdsvis sikre på, at den politiske vej også er farbar. Alt i alt har vi ikke oplevet ulemper ved at have en budgetgodkendende og regnskabskontrollerende instans »inden for rækkevidde«. Det kan i mange situationer opleves som en fordel. De er i mange situationer tættere på de behov, som de skal besørge en økonomisk løsning af.

For fuldstændighedens skyld: Der har ikke været indblandinger eller forsøg på indblandinger i repertoire, ansættelser eller lignende.

Og endnu engang. Dette oplæg har berørt nogle aktuelle og væsentlige samarbejdspunkter mellem et egnsteater og en kommune. Et sådant samarbejde kan sikkert løses på mange måder. Vi opfatter dette som et eksempel — baseret på et par års erfaring.

Svalegangen v.
Palle Jul Jørgensen

Egnsteatret som arbejdsplads

Af Team Teatret

Team Teatret i Herning er et af de første teatre i landet, der kaldte sig et egnsteater. Vi har ikke selv nogen færdig opfattelse af, hvad begrebet »egnsteater« præcist dækker, men vi har selvfølgelig nogle erfaringer og visioner, som vi i det følgende skal forsøge at gøre rede for.

Hvordan er det at arbejde på et egnsteater? Hvad vil vi, og hvilke krav stiller vi til os selv?

For overblikkets skyld kan arbejdet deles i tre hovedområder, nemlig teaterforestillingerne, servicefunktion i egnen og deltagelse i den kulturpolitiske debat. Men først lidt om Team Teatret:

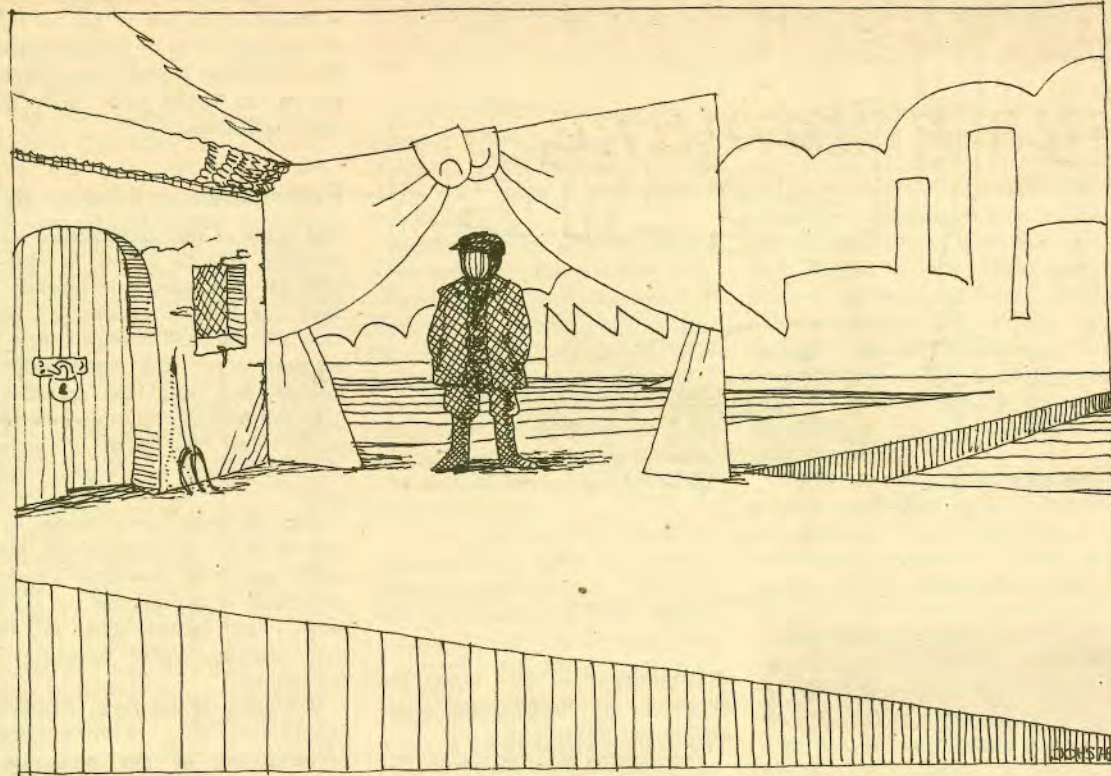
Teatret kom til Herning i 1968. Vi er et kollektiv bestående af 14 medlemmer, organiseret som et andelsselskab med begrænset ansvar. Vi modtager driftsstøtte fra staten (i år ca. 670.000 kr.) og fra Herning Kommune (i år ca. 380.000 kr.). Den normale årlige produktion er to voksenforestillinger og en børne/ungdomsforestilling. Vi råder over en teatersal, som kommunen lejer til os.

Teaterforestillingerne

Langt det største arbejdsområde for teatret er naturligvis at vælge et repertoire og sætte forestillinger op. Det der her er specielt for egnsteatret er, at det har en art forpligtigelse til at kende sin egn. Det betyder ikke, at et egnsteater udelukkende kan spille stykker, som direkte beskæftiger sig med egnens historie eller specielle problemer. Vi kan sagtens spille Holberg eller Brecht i Ringkøbing Amt. Men valget af stykke og måde at gribe det an på kan kun falde heldigt ud, hvis vi kender vores publikum og vores egn med dens særpræg, dens rødder og historiske udvikling.

De to sidste voksenforestillinger, Team Teatret har spillet, har haft direkte forbindelse med vores egn. Den ene hed *Modstandsmanden — eller da dansken vågner med et Z* og handlede om Fremskridtspartiet, som har stor tilslutning på vore kanter. Forestillingen blev skrevet af en lokal lærer, Søren Chr. Hansen, i samarbejde med teatret, og hensigten var at give en historisk forklaring på Fremskridtspartiets opståen og en forståelse for, hvad der får arbejdere og husmænd til at give netop det parti deres stemme. Under research-arbejdet snakkede vi med lokale tilhængere af Fremskridtspartiet, og de historiske kostumer og rekvisitter hentede vi frem fra klædeskabets bund hos folk på egnen. Til den forestilling så vi mange ikke-teatervante mennesker komme i vores teater.

Den anden forestilling med et direkte lokalt sigte var *Anderdens World-Projekt-magerne i Herning*, som Kaj Nissen skrev for os ud fra den eventyrlige virkelighed omkring det kuldsejlede projekt af samme navn. Kaj Nissen og skuespillere fra Team Teatret snakkede med de lokale folk, der var involveret i projektet, og resultatet blev en slags lokal revyfarce. Vores mål var at skabe debat om det principielle i kom-

munens holdning til et sådant millionprojekt, og et eksempel på at det lykkedes var, at Venstres Vælgerforening i Herning ønskede at se forestillingen sammen med byens borgmester og bagefter diskutere sagen med ham og teatrets medlemmer.

I efteråret får vi premiere på Brechts *Den kaukasiske Kridtcirkel*, som foregår i Grusien på en anden tid. Alligevel mener vi, dette stykke har en masse at sige vores publikum.

Vi kan også nævne sidste års børneforestilling, *Det er bare noget vi spiller*, som var resultat af et tæt samarbejde med børn i Herning. Sammen med forfatteren Kaj Nissen tilbragte skuespillere fra teatret to dage sammen med nogle femte og sjette klasser på en skole i byen. Skoleeleverne fortalte, hvad de mente, stykket skulle handle om, og det kom det til. Undervejs i prøvearbejdet kritiserede og vejledte de samme elever os.

Af projekter, vi har på bedding, kan vi nævne en landbrugsforestilling om husmandens udvikling, som vi har planer om at spille i forsamlingshuse for at tage en gammel tradition op.

Vi har indledt samarbejde med forfatteren Ditte Cederstrand omkring en forestilling om brunkulejrene i Søby ved Herning. Teatret har allerede indsamlet en bunke stof i form af avisudklip og interviews på bånd med gamle Søby-arbejdere.

Vi vil også gerne lave en forestilling om St. St. Blicher, fordi han er en del af hedens historie. Osv., osv. Der er stof nok at tage hul på. Og det vi ikke selv kommer i tanke om, gør folk uden for teatret os opmærksom på. Vi er meget glade for, at folk er begyndt at forstå, at de kan gøre brug af egnsteatret, og at de henvender sig til os med forslag til stykker eller med stykker, de selv har lavet.

Teatret som serviceorgan

En mindre men ikke uvæsentlig del af egnsteatrets arbejde ligger

i at påtage sig opgaver, som ikke har tilknytning til forestillingerne, men som folk på egnen beder os om at udføre. Desværre har vi ikke arbejdskraft til at påtage os alt, hvad vi blir bedt om, men vi er glade for, at folk på den måde tager initiativ til samarbejde.

Vi har haft stor succes med en såkaldt »Udenoms-gruppe«, som tog ud til foreninger og lignende, der bad os om at komme og underholde ved et eller andet arrangement.

Som andre eksempler på dette

serviceprægede arbejde kan nævnes undervisning i dramatik under AOF og for DATS, hjælp ved og instruktion af lokalrevy, konsulent-virksomhed ved skoler, foredrag, oplæsning mm.

Vi anser dette arbejde for vigtigt for vores kontakt med befolkningen og for forståelsen af teater i vores område.

Kulturpolitisk arbejde

I foråret 77 opstod der en for- ening i Herning, som kaldte sig

»Hjælp Team«, med det formål at samle penge ind til dækning af teatrets underskud. Foreningen arrangerede en række underholdningsaftener i teatrets sal med »gratis« optræden og fik ad den vej og ved privat indsamling samlet en sum på 30.200 kr. Det kan selvfølgelig ikke være meningen, at det offentlige på den måde skal fratages sit ansvar for at støtte teatret, så »Hjælp Team« blev omdannet til en kulturpolitisk forening med navnet ALTEA, som nu dels skaffer kultur i form af teater og musik til egnen, dels tager aktivt del i den kulturpolitiske debat. Det er naturligt, at vi som teater samarbejder med ALTEA.

En anden aktiv gruppe i byen arbejder på at skabe et medborgerhus. Disse planer er Team Teatret også gået ind i, da det ligger helt i tråd med vores teatervisioner at arbejde så tæt som muligt med andre grupper i samfundet.

Iøvrigt lægger vi et stykke arbejde i vores interesseorganisationer Børneteatersammenslutningen og Foreningen af Små Teatre, og på lokalt plan i Det kulturelle Samråd.

Det fremgår tydeligt af denne beskrivelse af Team Teatret som egnsteater, at langt den væsentligste del af vores arbejde lægges i Ringkøbing Amt. Vi mener derfor, det er en oplagt opgave for amtet sammen med stat og kommune at give os økonomisk støtte, så vi i stedet for at indskrænke får mulighed for at udvide vores teateraktivitet i hele området.

Skolens forventninger til børneteatret

Skolen og børneteatret har haft det godt med hinanden i adskillige år. Teatergruppernes besøg har været udmærkede indslag til afbrydelse af en normal skoledags lidt ensformige rytme. Der er absolut grundlag for at fortsætte denne form for samarbejde mellem børneteatret og skolen. Spørgsmålet er, om man skal erklære sig tilfreds med dette. Til dette kan siges, at der på mange skoler er en fornemmelse af, at vi kunne få betydelig mere ud af samarbejdet med børneteatrene end tilfældet er nu.

Hvordan kommer vi videre? Der er flere muligheder.

Etablering af egnsteater er en af disse muligheder.

Erfaringerne her fra Roskilde kan belyse dette. Vi kan konstatere, at Rimfaxes tilknytning til byen har betydet initiativer, der kan føre til, at skolen og børneteatret realiserer et tættere samarbejde.

Rimfaxes skoleprojekter

Få måneder efter etableringen her i byen tog Rimfaxe teater ini-

tativet til et møde med repræsentanter fra skolerne. Her fremlagte Rimfaxe nogle projekter, og vi fik en god diskussion om børneteatrets forhold til skolerne og om, hvilke muligheder børneteatret kunne tilbyde skolerne.

På dette møde blev der givet udtryk for, at det ville være godt, hvis børneteatret blev involveret i projekter på skolerne på en sådan måde, at børneteatergruppen var med både i forarbejdet og i efterbehandlingen.

Dette har nu været realiseret i flere tilfælde. Rimfaxe har tilbudt skolerne forestillingerne *Ulveansigt* og *Indianerne*, og i begge tilfælde har projekterne givet anledning til samarbejde i perioder på en uge.

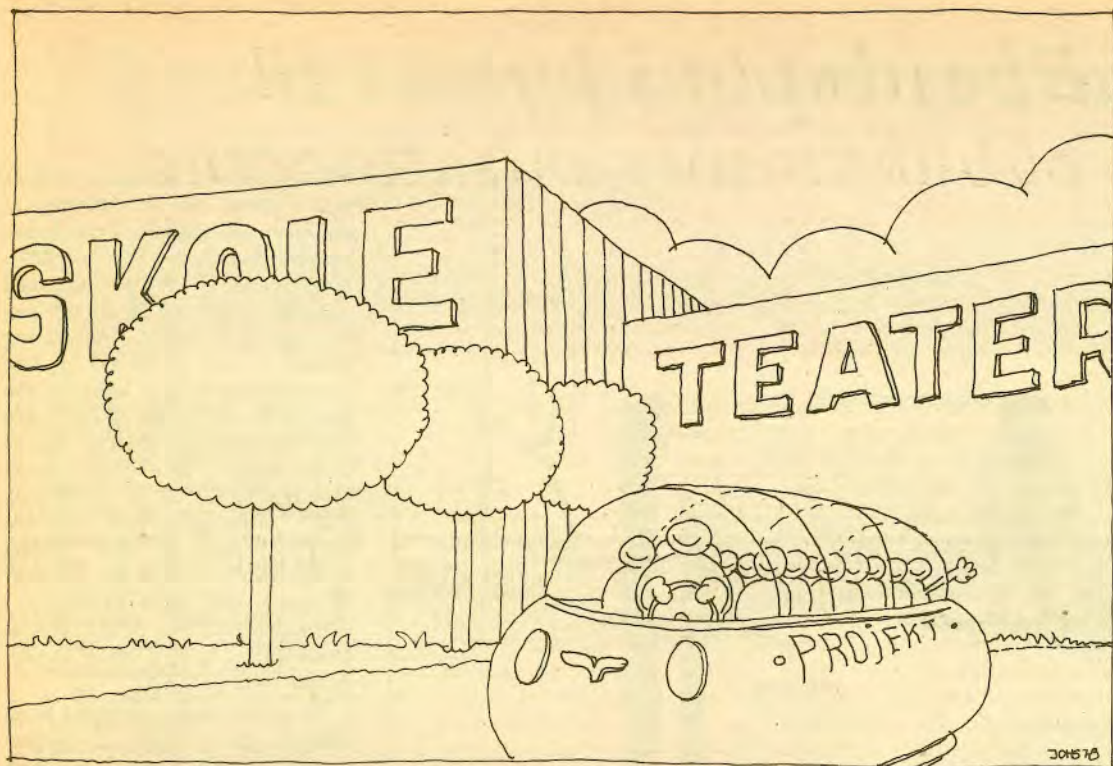
Her på skolen har vi samarbejdet med Rimfaxe om *Ulveansigt*. Emnet var bondeliv i middelalderen, og Rimfaxe's skuespillere havde inden projektet møder med de implicerede klassers lærere. Man kom med forslag til, hvad klasserne skulle behandle inden selve forestillingsdagen. Man var også i kontakt med klasserne og

fik et indtryk af eleverne. Klasserne arbejdede så i en periode med emnet. Afslutningen på denne periode blev selve forestillingen. Rimfaxe's skuespillere tog en samtale med klassen, hvor man diskuterede det, klassen havde gennemgået, og konstaterede, at børnene virkelig kendte noget til baggrunden for selve forestillingen. I forestillingen gik børnene ind i spillet og blev stærkt engageret i de problemer, som forestillingen lagde frem. De fik derigennem et overordentligt levende indtryk af, hvilke vanskeligheder en bonde i middelalderen måtte kæmpe med, og de kom som bønder til at tage stilling til tidens problemer.

Vi har haft denne forestilling i to omgange, og vi har været ualmindelig glade for samarbejdet. Et lignende projekt med indianere som emne er afviklet på en anden skole i Roskilde, og vi har også tilfredse reaktioner derfra.

Efter de erfaringer vi har haft, kan vi stærkt anbefale, at børneteatret og den enkelte skole går i

(fortsættes næste side)

Skolens forventninger til børneteateret

(fortsat fra foregående side)

et snævert samarbejde om projekter.

Teater i skolens regi

I de nævnte tilfælde var det Rimfaxe, der tog initiativet til såvel emnet som realiseringen af projektet, men det vil efter vores bedømmelse være hensigtsmæssigt, at lærerne i forbindelse med planlægningen af årets arbejde overvejer, hvilke emner der med fordel kan realiseres i et samarbejde med den lokale børneteatergruppe. Vi har her på skolen gjort os nogle overvejelser om dette i forbindelse med planlægningen af et projektarbejde for 2. og 3. klasserne. Emnet er »Arbejde«, og i forbindelse med realiseringen af dette projektarbejde kommer forældre på skolen og fortæller om deres arbejde. Klasserne besøger arbejdspladser og diskuterer i det hele taget alle sider af arbejdslivet i Danmark. Dette projekt indbyder efter vores mening til et samarbejde mellem en børneteatergruppe og skolen. Det ville med andre ord være hensigtsmæssigt, at lærerne, før de gik igang med projektet, havde et møde med den lokale børneteatergruppe. Man kunne her lægge planerne frem, og man kunne opfordre børneteatergruppen til at gå med i visse faser af arbejdet og iøvrigt komme med forslag til, hvorledes man kunne lade dramatik indgå i projektet.

Her på skolen peger alt i retning af, at vi for fremtiden i endnu højere grad vil satse på at få en børneteatergruppe med i de projekter, som vi realiserer. Vi vil hvert år gøre op, hvor stort et beløb vi kan afsætte til børneteaterformål, og vi vil finde ud af, ved hvilke projekter vi ønsker en børneteatergruppes medvirken.

Konsekvensen heraf er altså, at vi får børneteatergrupper knyttet til skolen i perioder. Vi har på fornemmelsen, at det ved siden af den betydning, det får for projekterne, vil være med til at stimulere en udvikling, der indebærer, at dramatisk arbejde i al almindelighed bliver et mere integreret led i arbejdet her på skolen.

Vi må kæmpe for børne- og egnsteatret

Vi har som antydning midler til rådighed til børneteaterformål, men skal vore planer realiseres i et sådan omfang, at det virkelig får betydning, er det nødvendigt, at der stilles endnu flere midler til rådighed.

Vi kunne måske sammenligne den ordning, vi tilstræber for vort samarbejde med børneteatrene med den ordning, vi har med hensyn til udenlandske gæstelærere. Denne ordning indebærer, at en fremmedsproget lærer knyttes til skolen i op til 3 måneder. Det ville være en overordentlig god investering, hvis kommunen bevilgede penge, så vi på samme måde kunne få en børneteatergruppe knyttet til skolen i en længere periode.

Dette kunne organiseres på flere måder. Man kunne overlade initiativet til skolerne og børneteatrene i fællesskab og skabe baggrund for et udvidet samarbejde ved en forhøjelse af skolenes budgetter på de punkter, der har med børneteateret at gøre.

Man kunne også realisere ordningen således, at skoleforvaltningen sørgede for, at den lokale børneteatergruppe fik så stort et tilskud, at den kunne stå til rådighed for skolerne, når skolerne havde behov for det. Det ville ligge meget nær op af den nævnte gæstelærerordning, idet skolenes brug af gæstelærere ikke berører den enkelte skoles budget. Udgifterne klares fra centralt hold.

Den første ordning ville give mulighed for, at skolen kunne gå uden for det lokale område og få børneteatre fra andre områder til at gå ind i samarbejdet med skolen i en periode. Samme ordning kræver, at der virkelig står børneteater på det beløb, der er afsat til kulturelle arrangementer for eleverne, ellers er der risiko for, at beløbet bruges til andre formål. Det er endnu ikke på alle skoler, man har forståelse for børneteaterets betydning. Den sidste ordning ville sikre egnsteatret tilstrækkelig beskæftigelse og ville give impuls til, at egnsteatret gjorde en

ekstraordinær indsats netop for skolerne i det område, som egnsteatret var knyttet til.

Fra skolens side har vi en virkelig interesse i at styrke både børneteateret i almindelighed og bestræbelserne på at etablere egnsteatre i særdeleshed. Vi skal i det hele taget nok passe på, at vi ikke forfalder til en vis passivitet med hensyn til kampen for børneteateret i Danmark. Det er ikke en given ting, at vi fortsat kan benytte os af dette betydningsfulde indslag i skolens tilværelse. Vi må gøre en indsats for, at der er tilstrækkelige bevilgninger til rådighed. Uden disse bevilgninger risikerer vi, at børneteateret stagnerer. Som situationen er i dag, er udgifterne til børneteatergruppernes virksomhed stigende. De stigende priser på børneteatergruppernes forestillinger betyder en indskrænkning i antallet

af forestillinger til den enkelte skole, hvis ikke den enkelte skole passer på, at der finder en forhøjelse sted med hensyn til det beløb, der hvert år stilles til rådighed til skolernes børneteaterforestillinger. Som det er nu, er der en tendens til, at de budgetterede beløb til disse formål enten bevarer på det stadi, hvor de er nu eller nedsættes.

Folkeskolen må forny sig

Ved siden af det økonomiske må skolerne arbejde for at få etableret et egnsteater i de områder, hvor der ikke er egnsteater, og man må hurtigst muligt træde i kontakt med den børneteatergruppe, der tilknyttes området. Man må på skolerne nøje overveje, hvordan man bedst udnytter de muligheder, som egnsteatret giver.

I en tid, hvor vi fra mange sider erkender, at folkeskolen må forny sig, hvis eleverne fortsat skal finde nogen mening i at gå i skole, kan børneteateret få en overordentlig vigtig funktion i folkeskolen.

Ved siden af det foran omtalte samarbejde om projektorienteret undervisning er der adskillige andre områder, hvor samarbejdet med børneteateret kan give grundlag for en overordentlig gavnlig udvikling for børnene. Dramatik bør have større plads i folkeskolens undervisning. Mangfoldige problemer belyses bedst, når eleverne får mulighed for at spille disse problemer ud, men det må desværre konstateres, at dramatik i dag ikke har den plads i folkeskolelærerens metode, som den fortjener. Han eller hun er ikke kvalificeret til at bruge dramatikken i undervisningen og har heller ikke opmærksomheden henledt på, hvilke muligheder den dramatiske form indebærer.

Vi i folkeskolen må arbejde aktivt på at få udvidet kontakten med børneteateret og skabe betin-

gelser for, at denne kontakt resulterer i et frugtbart samarbejde.

Dette indlæg er tænkt som et oplæg til debat og bør derfor afsluttes med et par spørgsmål:

— Hvor stort et område skal egnsteatret have som grundlag for sin virksomhed?

— Hvordan kommer vi videre i bestræbelserne på at få etableret egnsteater?

— Hvem tager initiativet?

— Skal vi arbejde på at få egnsteatre, der koncentrerer indsatsen i det lokale område, eller skal vi i højere grad sigte mod at få skaffet økonomisk grundlag for at sikre børneteatergrupperne mulighed for at binde sig til perioder på skoler landet over?

— Med andre ord, skal børneteatrene være lokale foretagelser, eller skal hele landet være de enkelte børneteatergruppers arbejdsområde?

— Hvad med økonomien i forbindelse med egnsteatrets udvidede samarbejde med skolerne?

— Skal kommunen forhøje sit tilskud mod at få sikkerhed for, at børneteatergrupperne står til rådighed for skolerne? Eller skal skolernes budget til teaterformål forhøjes, således at skolerne får mulighed for at aftage flere forestillinger, der ikke nødvendigvis skal stamme fra det lokale teater?

— Skal egnsteatret tilbyde forestillinger, som skolen indpasser i årets arbejde? Eller skal egnsteatret og skolen i fællesskab planlægge årets forestillinger ud fra skolens behov?

— Skal egnsteatrets skuespillere i perioder knyttes til de enkelte skoler? I givet fald, hvad skal skuespillerne i disse perioder beskæftige sig med? (Dramatisering i forbindelse med projektarbejder? Arbejde med dramatikhold på skolen? Være konsulenter for lærere og elever i forbindelse med skoleforestillinger?)

Mark Jensen
Østervangsskolen, Roskilde

Overvejelser vedrørende behovet for og brugen af et lokalt egnsteater og brugsteater

Til: Teatergruppen Fair Play Fra: En gruppe pædagoger og forældre i Holbæk

Anvendelsen af teaterforestillinger og anden dramatisk virksomhed har i mange år været betragtet som et uundværligt led i den pædagogiske opdragelsespraksis, både i daginstitutioner for børn og unge og i andre sammenhænge. Specielt i vor tid, hvor børn og unge i stigende grad udsættes for påvirkninger fra massemedierne, er der behov for en dramatisk bearbejdelse af dagligdagens oplevelser, som modtræk over for den massive envejskommunikation, der praktiseres af radio/TV og dagspressen.

Den pædagogiske anvendelse af dramatik tjener bl.a. til at give børn og unge en stærkere sproglig bevidsthed, samt at kunne og turde give udtryk for behov og følelser. Herudover kan en dramatisk bearbejdelse af aktuelle temaer (drilleri, slagsmål, uenighed o.lign.) være med til at løse op for konfliktsituationer og bane vejen for en fredelig konfliktløsning.

Traditionelt har man i Holbæk kommune overladt denne del af det dramatiske arbejde til pædagogerne, mens decideret teater- og teateraktiviteter har været begrænset til et tilbud fra kommunens side om at overvære max. 4 indkøbte teaterforestillinger om året.

Rent bortset fra, at det i mange situationer kan synes uhensigtsmæssigt med en sådan opdeling af det dramatiske arbejde i henholdsvis »kunst« (børnene skal

»lære« at gå i teateret) og pædagogik, så afskærer man en stor gruppe børn og unge fra at få del i denne virksomhed, nemlig den gruppe, der ikke har berøring med daginstitutionerne.

Yderligere skal det nævnes, at de eksisterende betingelser for at arbejde med dramatik og teater i daginstitutionerne er yderst ringe, for ikke at sige umuliggjort pga. de økonomiske nedskæringer på området med deraf flg. reduktion i personalet.

Alligevel må man sige, at selv om betingelserne havde været til stede, så er det af stor betydning, at den pædagogiske anvendelse af dramatik og teateraktiviteter foregår i samarbejde mellem pædagoger og professionelle teaterarbejdere.

Den kommunale praksis med tilbud om at se »rigtige« teaterforestillinger fungerer nemlig

overvejende som en forlængelse af den envejskommunikation, børnene og de unge i forvejen udsættes for, hvilket vil sige, at der er ingen eller kun ringe mulighed for at tage del i forestillingen. Hovedparten af denne teatervirksomhed indskrænker tilskuernes aktive deltagelse til at klappe eller råbe på de »rigtige« steder, med efterfølgende besvær for skuespillerne med at få ro i salen igen.

Enkelte daginstitutioner i Holbæk har gjort positive erfaringer med det ovenfor nævnte samarbejde med et professionelt teater.

Teatergruppen Fair Play havde således gennem 3-4 måneder et tæt samarbejde med børnehaven på Karensmindevej, hvor børnenes erfaringer fra dagligdagen blev brugt som råmateriale i et teaterstykke, som ansueliggjorde og bearbejdede de konflikter og problemer, der knytter sig til børnenes hverdag.

Gennem et sådant samarbejde kan teaterarbejderne, pædagogerne og børnene arbejde med og færdiggøre et eller flere temaer. Når vi skriver færdiggøre, skal det forstås sådan, at indtrykkene fra en forestilling ikke bagefter ligger som noget, der skal arbejdes ud af kroppen eller tænkes indest på — men at problemstillingen er tydeliggjort, således at teateroplevelsen i det efterfølgende pædagogiske arbejde kan bruges som fælles referenceramme.

Fair Play's opsøgende teatervirksomhed i boligområderne er ligeledes af stor betydning, først og fremmest for den før nævnte gruppe af børn og unge, som ikke har nogen tilknytning til daginstitutionerne.

Erfaringerne viser, at der knytter sig store problemer til det at bo i de nye, store boligområder, ikke alene for børn og unge, men også for deres forældre.

Her er der naturligvis brug for en samlet indsats, der langt overstiger de muligheder, en opsøgende teatergruppe kan være i besiddelse af.

Alligevel kan man sige, at Fair Play's indsats på dette område har vist resultater, der nok har overrasket mange. Børnene i områderne kender efterhånden

teatret og ved, at det ikke bare er skæg og ballade. Det er vort indtryk, at den erfaringsopsamlende og holdningsbearbejdende arbejdsmåde, teatret anvender, gennem en udbygget og systematiseret indsats i disse boligområder vil have en lige så god og brugbar effekt som arbejdet i daginstitutionerne.

Ved siden af den effekt, teaterarbejdet med børn og unge kan have, må man også nævne den igangsættende og inspirerende virkning på pædagoger og forældre, som har været et resultat af samarbejdet. Her kan virkelig hentes impulser til videre arbejde, både i familien og på institutionerne.

Det er vort håb, at Fair Play som egns- og brugsteater vil få en større officiel tilknytning til kommunen, således at der i større omfang kan trækkes på den professionelle ekspertise, gruppen er i besiddelse af. Det vil være af uvurderlig betydning, hvis kommunale institutioner, skoler, bibliotek, forældrenes og pædagogerne organisationer osv. umiddelbart kan benytte sig af teatret. F.eks. burde skoler, institutioner og boligområder kunne benytte sig af den mulighed at tilkalde nogle teaterarbejdere, der på kunstnerisk og pædagogisk ansvarlig måde kunne medvirke ved løsningen af opståede konflikter, f.eks. gennem improviserede handlingsforløb med efterfølgende diskussion eller direkte medvirken af de implicerede parter.

Ligeledes kunne vi forestille os Fair Play som en art dramatisk konsulenttjeneste, der gennem forskellig kursusvirksomhed kunne inspirere forældre, lærere og pædagoger, først og fremmest med det formål at styrke brugen af teater og dramatik i det daglige, fremfor stadigvæk at betragte teatervirksomhed som noget »fint«, — noget man »går til«.

EGNSTEATRET som begreb er forholdsvis nyt, og det har — alt afhængig af opfattelsen af ordet »egn«, en meget differentieret genklang.

Egn er uden for »Valby Bakke« et forholdsvis lille område. Når man »snakker« om forholdene her på egnen, er det som oftest et meget begrænset landområde med en lige så begrænset befolkning.

Egnen er derfor, bortset fra enkelte større byområder med en kraftig befolkningskoncentration, ikke et tilstrækkeligt grundlag for et egnsteater.

I nyere tid blev der etableret landsdelsscener uden for København. De dækker hver i sit område en hovedby og dens befolkning, og derudover i mindre grad et opland inden for en radius af ca. 50 km.

Indtegner man disse teatres naturlige opland på Danmarks-kortet, vil man hurtigt opdage, at der er ikke ubetydelige områder, hvori der ikke er teaterproduktion, og hvori den lokale teateraktivitet baseret på tilrejsende teatre er ganske betydelig.

Landssammenslutningen Danmarks Teaterforeninger, der omfatter 90 teaterpublikumsorganisationer fordelt på samtlige 14 amter, dvs. såvel i København som den øvrige del af landet, har undergået en ganske betydelig udvikling. Da daværende kulturminister Julius Bomholt den 13. april 1962 fremsatte »forslag til lov om teatre« må man givet se dette under indtryk af, at der i den seneste tid forud for lovforslagets fremsættelse var nedlagt 5 teatre i København, men også grundige studier, der pegede på udviklingsmuligheder for teatret, hvis man støttede produktionen af forestillinger, og ved at etablere billetkøbsordninger mv. administreret af publikumsorganisationerne.

Egnsteatret i forhold til publikumsorganisationerne

Mange eksisterende teaterforeninger blev i årene efter 1962 omorganiseret, således at de kunne godkendes af Ministeriet for kulturelle Anliggender som publikumsorganisation. Men nye opstod, således at der i 1978 er næsten dobbelt så mange som i 1962.

Hvad skulle der til for at fremme denne udvikling, et spørgsmål, der i allerhøjeste grad også vil have betydning for udviklingen af den danske teatersektor iøvrigt.

For det første skabte man med produktionstilskud nogle grundlæggende forudsætninger for en kvalificeret produktion, samt på længere sigt en planlægning, der kunne medvirke til en optimal udnyttelse af ressourcerne.

For det andet sikrede man — ved etableringen af billetkøbsordninger for unge under uddannelse — en kontakt med næste generation af teatergængere, og med et statstilskud på kr. 1,00 pr. solgt billet sikrede man sig, at der ude omkring i landet var publikumsorganisationer, der sørgede for et rimeligt tilbud til den lokale befolkning.

Egnsteatret — vores teater

Der gik ikke mange år, før det første egnsteater skød op. I omhandlede lokalitet var der efter en »teaterdød« periode blevet genetableret en publikumsorganisation, der med et meget lille kommunalt tilskud, men også en kæmpe dynamik indbygget i bestyrelsen, var i stand til og stadig løser store opgaver. Et teater søgte »husly« og fred. Publikumsorganisationen mobiliserede alle kræfter, sagde »ja« til den kæmpeforpligtelse, der lå i at tage det økonomiske ansvar for at noget sådant kunne gå.

Jeg har nævnt nogle forudsæt-

ninger. Produktionsstøtte og billetkøbsordninger, men er nu — med førnævnte afsnit in mente — kommet til det væsentligste; — den væsentligste forudsætning for at noget kan komme til at gro; at der er en folkelig opbakning. At der er folk som føler ikke alene et økonomisk, men også et moralsk ansvar for, at det, de har tilsagt støtte til, bliver realiseret, — får lov til at leve og udvikle sig.

Et egnsteater eller bedre regionsteater, for det skal med sin virksomhed arbejde i og for et område, der er så stort, at der i dette er en arbejdsopgave af en rimelig størrelse, men også at der er mulighed for at skabe den nødvendige økonomiske tryghed for at ensemblet kan udvikle sig; en sådan »landsdelsscene« må ikke etableres som et led i en urbaniseringsproces, men på grundlag af et ønske fra befolkningen.

For mange år siden, vistnok 8, blev der i denne by Middelfart afholdt den første teaterkonference, på hvilken man diskuterede mulighederne for i de lokale områder at supplere repertoiret fra de rejssende turnéteatre med lokale produktioner med et indhold med direkte relation til stedets fortid eller nutid, befolkningens hverdag og problemer før og nu.

Der var ikke enighed om værdien af sådanne produktioner den gang, og det er forståeligt, fordi en sådan udvikling var utopisk for de fleste, men man kunne dog forudse, at det ville være muligt i et samspil med alle folkelige kræfter og koordineret med den lokale teateraktivitet at etablere teaterproduktioner i flg. byer: Hjørring, Holstebro, Herning, Esbjerg, Ribe, Haderslev, Svendborg, Nykøbing F., Hillerød og evt. i Rønne.

Der er for mig ingen tvivl om, at det i løbet af en årrække vil kunne lykkes at skabe flere egns-teatre eller regionale teatre. Men forudsætningerne må være, at teaterinteresserede på alle måder søger at udbrede kendskabet til:

— at egnsteatre kan være faste (løbende produktion) eller de kan

løse enkeltopgaver,

— at egnsteatrenes repertoire kan være identisk med de traditionelle teatres, — kan være kirkespil, historiske og andre spil med direkte relation til den lokale befolkning,

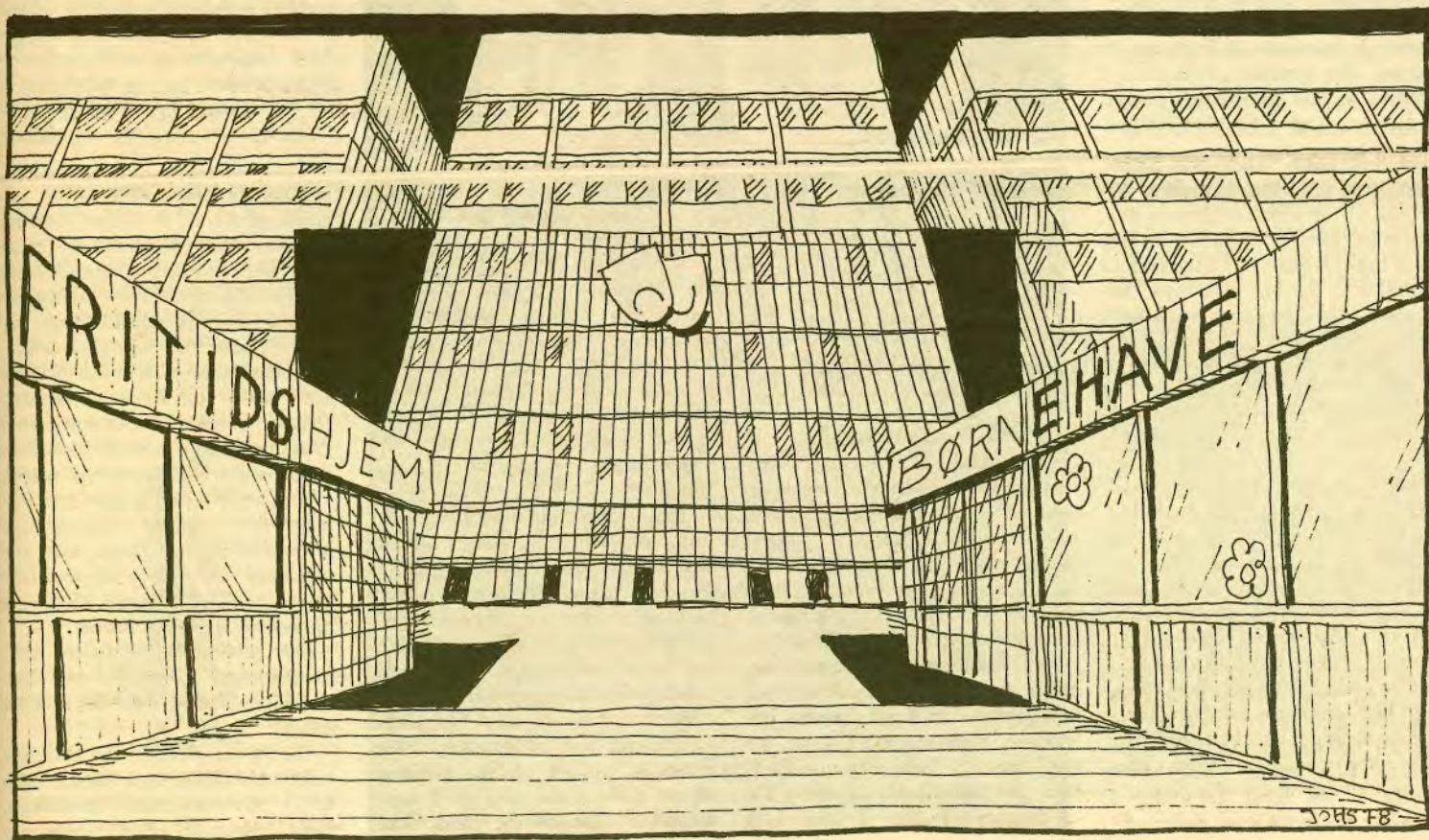
— at egnsteatrenes repertoire og opgave kan omfatte alle aldersgrupper eller kun en enkelt.

Og sidste, men ikke mindst vigtigt, at man internt i alle kredse af »teatersektoren« samt hos de bevillende myndigheder og blandt politikerne indser, at kontinuiteten, muligheden for udvikling, sikres bedst ved at etablere et samarbejde mellem »teatret«, publikum og de folkevalgte politikere.

Vi skal ikke snakke om jeres teater, men befolkningen skal være stolte af og »snakke« om vores teater.

K. O. Jensen

Danmarks Teaterforeninger

Ånden fra '68

Jørn Langsted: »Dansk Teaterdebat omkring 1968« med tegninger af Henning Nielsen, forlaget DRAMA, Gråsten.

Anmeldelse af Elin Andersen

Selv om vi i dag tilsyneladende har glemt alt om det, foregik der i slutningen af 60'erne en livlig teaterdebat herhjemme. En debat, som både fik en vis indflydelse på de visioner om teaterformer, man kan finde i kulturministeriets be-

tænkning nr. 517 fra 1969 og som tillige virkede formende på idégrundlaget for det ny teater i 70'erne: gruppeteatrene, det op-segende teater og børneteateret.

Jørn Langsted — institut for dramaturgi i Århus — har samlet nogle væsentlige indlæg fra den tids offentlige debat i en udgivelse på forlaget Drama. Han samler artiklerne, hvoraf hovedparten er hentet fra »Information« forår og sommer 1968, i tre grupper. Den første bærer overskriften »Teaterdrift og teaterkrise«. Indlæggene her kan læses som symptombeskrivelse på den krise det traditionelle danske teater var i op gennem tresserne, både økonomisk og ideologisk. Den anden gruppe, der har svært ved at få en entydig samlende overskrift, udgøres af en række artikler fra sommeren 1968, hvor debatten skiftede karakter. Her startes på en mere indædt og sammenhængende måde et angreb på teater-

institutionen på en række felter: på teatrenes repertoirepolitik, på konventioner, stil, teaterbygninger og på produktionshierarkiet. Den spøgende kendsgerning gennem mange af indlæggene er de sociologiske undersøgelsers afsløring af, at kun 3 pct. af befolkningen som helhed går regelmæssigt i teatret.

Den sidste gruppe er et udvalg fra Politisk Revy og Superlove fra perioden 1967-69 — i det væsentlige skrevet af Viktor Jevan og Bertel Tørne. Bidrag, der i bogstavelig forstand danner undergrunden for såvel kritikken af den herskende teaterinstitution som af principperne for et nyt teater.

Gennem alle disse indlæg, vidt forskellige i kritisk angrebsvinkel og sprog blev der slået en række temaer an, som siden helt er forsvundet fra den offentlige teaterdebat eller overlejrer i teaterfora uden for den borgerlige teateroffentlighed.

De gennemgående temaer var først og fremmest et krav om en seriøs kunstnerisk holdning i teatret fra alle involverede parter, i modsætningen til ligegyldighe-

den, slapheden, traditionsbundethed, krav om vilje til radikal fornyelse af teaterinstitutionen, dvs. demokratisering både af teatret som arbejdsplads og i forhold til publikum, og om helt nye indfaldsvinkler på teaterarbejdet, hvis skabende grundelement (igen) skulle være skuespilleren.

Da der endnu ikke her i 67-68 var mange praktiske erfaringer om et alternativt teaterarbejde at stille bag kravene om en radikal fornyelse, blev det, der kom udefra af ideer og teaterbesøg, lynhurtigt optaget i debatten og gjort eksemplarisk for de veje, der kunne gås. Det dokumentære teater (Leif Petersens udtryk) kunne bruges til at (gen)oprette et forhold til virkeligheden. Gæstespil af amerikanske gruppeteatre, det indiske danseteater Kathakali og det nystartede Odin-teater blev mere systematisk brugt til en total afvisning af danske teaterkonventioner og i

stedet fremhævedes ensemblet, eller gruppen, en ny grundlæggende skuespillertræning, ny spillestil og nyt teaterum.

Der er ikke noget egentligt for-søg på en analyse af sammenhængen mellem teatret og det samfund, det fungerer i. Kritik-

ken gælder borgerlighedens teater — den forpulede gamle skøge, set fra mange vinkler ganske vist. Men frontalangrebet på teatret og ofte på den borgerlige (fin)kultur i det hele taget blev i debatternes selvforståelse oplevet som umiddelbart politisk og sam-

fundskritisk. Hvordan identiteten mellem politik, samfundskritik og teater oplevedes ses måske tydeligst, når det er det nye teater, gruppeteatret, som manes frem:

»Et listigt spøgelse går omkring i Europa — i hælene på revolutionens spøgelse. Som en hviskende skræppe — som en trolde. Det er gruppeteatrets spøgelse. Med otte edderkoppeben rasler den gennem garderoberne og bliver hilst velkommen som man hilser den nye revolutions spøgelse: med beroligende fortællelse«

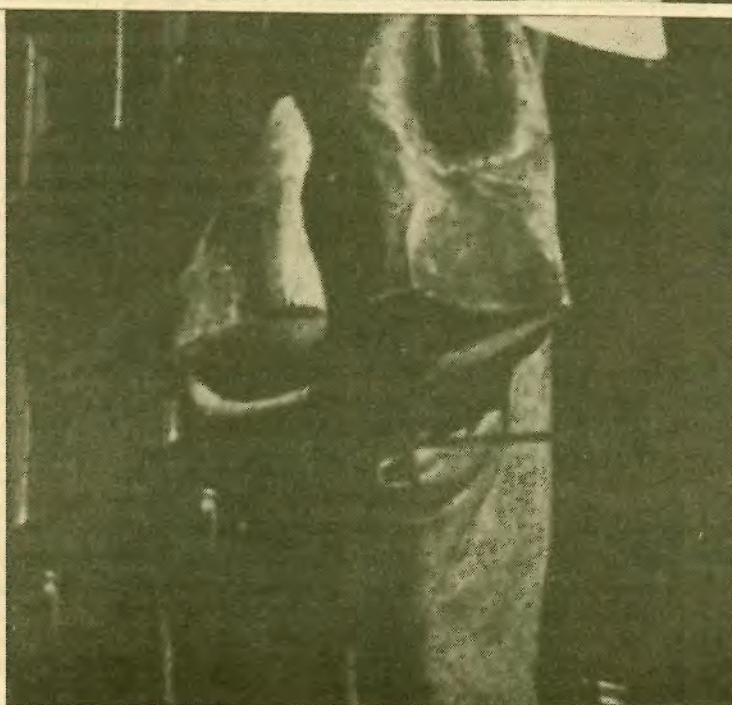
Det listige spøgelse findes overalt. I Danmark, i USA, i Frankrig, overalt, hvor der koges krigssuppe. I takt med revolten dukker den mere og mere op til overfladen — i Frankrig besatte studenterne med præcis rafinesse l'Odéon kort efter besættelsen af Sorbonne« (fra »Gruppeteater er et politisk manifest« af Viktor Jevan), eller

»Der udkæmpes en krig i Vietnam. Ingen synes at ønske denne krig. Ingen ønsker at blive dræbt. Man beklager det uundgåelige i, at denne krig føres. Man beklager altid sine fejltagelser, uundgåelige eller ikke«

Taler vi om teater? Vort udgangspunkt er et oprør mod de danske skuespilscener, der intet udtrykker om denne krig og intet vil overhovedet. Vor teaterkultur som levende samfunds faktor er skruet ned til vågeblusstadiet, den absolutte minimumsgrænse, som aldrig vil blive undergået. Derfor mødes vi rundt om i små grupper og konspirerer mod den kanoniserede mangel på teater. Vi prøver at arbejde med nye kriterier for teatral skaben: nye forhold til det bestående, men elementære i den dramatiske kunst« (»En nøgle til virkeligheden« af Bertel Tørne).

Det revolutionære teater eller revolutionen ... det var det samme, eller rettere det var samme kamp.

Her lyder ekkoer fra tidligere tider i historien, hvor teatret stilles i revolutionært beredskab, f.eks. i Rusland efter Oktober-re-

Teatrene spiller ^{ikke} om lørdagen

volutionen, i Tyskland efter Novemberrevolutionen 1918.

Men revolutionen i 60'erne udeblev som bekendt, måske var det derfor de to citerede debattører ikke rigtig stod distancen, da tømmermændene meldte sig i begyndelsen af 70'erne og det ny teater — gruppeteatret måtte realiseres på andre præmisser. De var begge motor i flere af de eksperimenter, der blev sat igang fra midten af 60'erne. De havde praktisk undergrundserfaring, da de skrev i 67-68. Også i det samlede billede af debatten, som det tegner sig i denne debatbog er de ret alenestående, i deres sprog og i deres fantasifulde aggressioner og måske især i deres kompromisløse krav til et nyt teater.

Udgivelsen af artiklerne her 10 år efter de er skrevet, er væsentlig ikke blot for en mere nuanceret forståelse af debatten dengang (det er udgiverens hovederinde), men fordi den falder på et knastørt sted. Der eksisterer ikke en teaterdebat med tilnærmelsesvis samme engagement i dag i offentligheden. Ja, der er ingen debat overhovedet. Hvem bryder sig om, hvad der sker på de etablerede teaterinstitutioner idag. De har fået de økonomiske garantier, de angledede efter i 60'erne. Men hvad bliver midlerne brugt til? Dagspressen er mere end nogensinde optaget af enkeltanmeldelser, premierer og personhistorier — helt uden teaterpolitiske perspektiver. Anmelderne har travlt — der er flere forestillinger over det ganske land at løbe til end nogensinde. Heller ikke det snart ti år gamle »ny teater« bliver diskuteret i offentligheden — undtagen når den årlige fordeling af småskillingerne skal finde sted.

Måtte denne udgivelse være med til at genoplive en hårdt tiltrængt debat og kritik af dansk teaters mål og med over hele linien.

Det er selvfølgelig et forfængeligt håb. Det er bogen for øjeblikket for »alenestående« til. Der vil sikkert ske det samme med den, som med gruppeteatrets spøgelse i Viktor Jevans manifest: den vil blive hilst velkommen med beroligende fortællelse.

Til de opsøgende børneteatergrupper

I adskillige sæsoner har vi her i Brøndby-bibliotekerne haft diverse børneteatergrupper til at spille for de mindre børn og deres forældre om lørdagen.

Det er helt bevidst, at lørdag hidtil har været vores teaterdag, for det er den eneste dag, almindelige udearbejdende forældre har tid til at komme på biblioteket sammen med deres børn.

Men da vi skulle lægge indværende sæsons program, viste det sig, at mange af de grupper, vi kontaktede, ikke længere vil tage ud om lørdagen under henvisning til, at den meget omflakkende tilvæ-

relse, grupperne til daglig fører, nødvendiggør, at i hvert fald lørdag og søndag er belliget familielivet.

Her sidder vi så, lidt forbløffede og desorienterede. For vi har megen sympati for teaterarbejdernes familievæsen, men vi har også den naive anskuelse, at teater, såvel som biblioteker, må være noget, børn og forældre kan opleve sammen i deres fritid.

Eller hvad mener I?

Med venlig hilsen,

Børnebibliotekarerne
ved Brøndby-bibliotekerne

Svar fra Teatergruppen Skifteholdet

Gennem indlæg til Børneteateravisen har vi erfaret, at Brøndby-bibliotekerne har problemer med at få teaterforestillinger på lørdage. Derfor gør vi opmærksom på, at Teatergruppen Skifteholdet spiller på alle ugens syv dage, dvs. også på lørdage og søndage, under følgende betingelser:

1. at arrangementet passer ind i vore turnéplaner,
2. at forestillingen er aftalt i så god tid, at ugen ikke er overbooket.

Med venlig hilsen og håbet om at høre fra jer,

SKIFTEHOLDET
v. Lars Jensen

Svar fra Comedievognen

Børneteatret har ingen penge — men vi har børn

Det problem, I rører ved, er noget, som igennem flere år har været diskuteret blandt teaterarbejdere.

I børneteatret har vi jo i virkeligheden helt de samme anskuelser, som I har. Vi mener også, at et blomstrende og trygt miljø for både børn og voksne i høj grad hænger sammen med, om børn og forældre får fælles oplevelser og dermed får fælles baggrund for at udvikle sig selv og hinanden i harmoni.

Børneteatret er meget velegnet til dette, idet vi netop bestræber os på at ramme den dagligdag, der er barnets, samtidig med at vi vil lære barnet at forholde sig til hverdagen.

I siger, at vi svigter vores idealer, når vi nødtigt spiller om lørdagen, hvor forældre og børn netop kunne få fælles oplevelser, mens vi nok ikke kan forstå, hvorfor vores børn ikke skal have de muligheder, som både I og vi mener er vigtige.

Svar fra Kaskadeteatret

Vi kan for vores vedkommende svare, at vi ikke har noget imod at spille forestillinger hverken lørdage eller søndage. Vore erfaringer med lørdag eftermiddagsarrangementer er, at de giver både os, børnene og forældrene de bedste betingelser for en god forestilling. Lørdag eftermiddag er et af de få tidspunkter, hvor børn og forældre har god tid til at være sammen. Ingen timeplaner, lukketider eller anden tidsmæssig binding gør, at man behøver at koncentrere sig om andet end lige det at opleve teater.

Disse personlige synspunkter skal imidlertid ikke forhindre os i at udtrykke forståelse for de teaterarbejdere, der konsekvent holder fri lørdage og søndage. Det drejer sig ofte om folk, som har

familie med børn, som de kun har mulighed for at være sammen med i weekenden. Selv om man lever af at være noget for andres børn, bør man også ha ret til at være noget for sine egne.

Altså: Personligt vil vi nødig undvære lørdag eftermiddagsarrangementerne på grund af de gode omstændigheder, på den anden side vil vi gerne støtte de kolleger, som har større behov for familievæsen end vi har. Spørgsmålet er så, om det er muligt, og om man overhovedet bør gennemføre en ensartet praksis mht. fridage?????

Mange hilsner,

KASKADETEATRET
v. Karsten Petersen

Svar fra Teatergruppen Turnus

Vi har den holdning til salg af forestillinger, at vi såvidt muligt sælger på en hverdag. Men hvis en forestilling kun kan ligge en lørdag eller søndag, sælger vi den i weekenden. Dels fordi vi meget nødtigt vil sige nej, dels fordi vi godt vil støtte den slags familiearrangementer, som Brøndby-

bibliotekarerne omtaler.

Så hermed støtter Turnus Brøndbybibliotekarernes »naive anskuelse«.

Med venlig hilsen,

TURNUS

At lave børneteater er ikke noget, man bliver rig af. Derfor er vi nødt til at spille overordentlig meget for overhovedet at eksistere. Det vil sige, at det går ud over vores børn. Når I yderligere får at vide, at vi er nødt til at fabrikere stykker på 2 måneder, hvor vi i virkeligheden, hvis vi skulle holde os til arbejdsmarkedets arbejdstid, burde bruge mindst 3 måneder, vil I forstå, at teaterarbejdernes familievæsen er kraftigt belastet.

6-7 gange i løbet af en sæson er vi på det, vi kalder Jyllandsturné, der strækker sig over en uge (incl. lørdage). I de tidsrum er vi

overhovedet ikke hjemme. Vores børn skal også ind i det perspektiv.

Hvis vi endelig skal tale om biblioteksforestillinger og voksne, synes vi da lige, at vi, for at få diskussionen ind i det rette perspektiv, vil ytre, at vi, for at få diskussionen ind i det rette perspektiv, vil ytre, at vi desværre alt for ofte oplever disse forestillinger afviklet uden børnenes forældre. Forældrene parkerer simpelt hen børnene på biblioteket — og hvor er vi så henne med vores diskussion?

Det er altså ikke rigtigt, at vi aldrig spiller om lørdagen. Men det er rigtigt, at vi ikke spiller hver lørdag.

Forresten har vi 18 børn i Comedievognen. Vi og de sender de kærligste hilsner,

COMEDIEVOGNEN

Comedievognens børn fra venstre: Janus, Marie, Emil, Bille, Frederikke, Katrine, Sara, Mille med Magnus, Mikkel, Boris med Tobias, Rikke, Marie, Benjamin, Sebastian, Marlene, Budha.

Foto: Jan Rüz

En teatergruppe arbejder med børnene i folkeskolen

Af Preben Friis

400 indianere mellem 6 og 12 år er samlet i skolens gymnastiksal, opdelt i 28 stammer på tværs af klasserne. Der er 1-2 lærere i hver stamme. De venter.

Pludselig høres en tromme, døren fra omklædningsrummet går op, og ind kommer en indianer med lang fjerprydelse og maling i ansigtet. Han går langsomt og værdigt tværs over salen. Han ser sig ikke omkring, men vender ved væggen, sætter sig og ser over mod døren. Hans navn er Tænkende Pil.

Døren går op igen. Trommen høres stadig blandet med mumlen fra de 400 unge indianere. Endnu en høvding kommer ind. Han sætter sig med ryggen mod døren og ser over på Tænkende Pil. Hans navn er Bedrøvede Hjerter.

Trommen tier og stilheden breder sig, men afløses straks igen af en svag mumlen. Tænkende Pil rejser sig. Han gør hallo-hilsen og præsenterer sig: »Jeg høvding — jeg Tænkende Pil«. Han gør tegnene for jeg, høvding, tænke og pil, når han siger ordene. Nogle af de unge indianere morer sig lidt over disse tegn, men i løbet af de næste 4 dage vil de selv komme til at benytte det indianske tegnsprog hver gang de kommer til det hellige sted, eller møder en af de gamle høvdinge ude i stammerne. Og netop tegnsproget skal senere vise sig at blive et af de dramatiske virkemidler, som bedst får eleverne til at indleve sig i indianerspillet. Tænkende Pil tager ordet:

»Brødre og søstre, vi tilhører alle den samme familie, og vi er alle børn af Den store And. Vi vandrer alle ad den samme sti og slukker vor tørst ved den samme kilde. Nu har begivenheder af den allerstørste betydning bevæget os til at ryge vore piber ved den samme rådsild.«

Ikke alle børnene forstår umiddelbart den lidt fremmedartede sætningskonstruktion og det billedfyldte sprog, men de fleste genkender stilen og måske også brudstykker af teksten, som er hentet fra den bog, de alle har læst eller fået læst: »Blå Fugl« af Anna Jürgen. Tænkende Pil fortsætter:

»Brødre og søstre, da de hvide satte deres fod på vores jord, var de sultne, de havde intet sted, hvor de kunne udbrede deres tæppe eller tænde deres ild. Vore fædre beklagede deres nød og delte rundhåndet ud af, hvad Den store And skænkede sine røde børn. De bispiste de fremmede, når de sultede, gav dem medicin, når de var syge, bredte skind ud til dem, når de ville sove, og gav dem land for at de kunne jage og dyrke majs.

Brødre og søstre, de hvide er som giftige slanger. De vil dræbe os og trænge os tilbage som ulve og pantere.

Men, brødre og søstre, skuffelsen over, at den hvide mand ikke er indianernes ven, må ikke gøre vore hjerter til sten. Brødre og søstre, vi må ikke glemme, hvad vore fædre har lært os.

Brødre og søstre, vi må ikke glemme at lytte, før vi taler. I dag snakker vi i munden på hinanden, og vi hører kun os selv.

Brødre og søstre, vi må ikke glemme at hjælpe hinanden. I dag bygger vi hver vores rum i langhuset, selv om vi alle skal bo under samme tag.

Brødre og søstre, vi må ikke glemme at dele med hinanden. I dag går vi på jagt hver for sig, og vi fisker hver for sig, og vi spiser hver for sig, selv om vi ved, at mange af vore brødre og søstre ikke altid har held i jagt og må gå sultne i seng.

Brødre og søstre, sådan et liv er ikke værdigt for det lange hus' sønner og døtre.«

Tænkende Pil ser et øjeblik tænksomt frem for sig. Så sætter han sig.

Bedrøvede Hjerter rejser sig og gør hallo-hilsen. Han viser sit navnetegn: »Jeg høvding — jeg Bedrøvede Hjerter«. Så skuer han ud over forsamlingen og begynder.

»Brødre og søstre. Jeg har med stor forståelse lyttet til min broders tale. Tænkende Pil har ret. Meget har ændret sig gennem de mange somre og vintre, som jeg har oplevet. Vi er nu blevet gamle og skal snart gå til de evige jagtmarker. Men det er en uheldig og svær rejse, når det lange hus' sønner og døtre er i splid med sig selv.

Brødre og søstre, vi må stå sammen. Den store And vil hjælpe os og gøre sine røde børn lykkelige.

Brødre og søstre, lær at lytte — lær at hjælpe — lær at dele.« Han viser tegnene for at lytte, hjælpe og dele, mens han siger ordene, som Tænkende Pil gjorde det, da han talte. Til slut siger han:

»Brødre og søstre, vor broder, Ubesindige Ild, er gået til Den store And for at høre hans råd. Vi må vente i stilhed.«

Bedrøvede Hjerter sætter sig, og de venter en stund. Pludselig går døren for enden af salen op, og Ubesindige Ild kommer styrtende ind:

»Tænkende Pil ... Bedrøvede Hjerter ...«

Tænkende Pil rejser sig og løfter hånden. Ubesindige Ild standser midt i salen, klar over sin broder. Han løfter højre hånd og laver en cirkelbevægelse, hallo-hilsenen. Så træder han et skridt frem og siger ivrigt: »Tænkende Pil, jeg har et budskab ...« Igen bliver han standset af Tænkende Pil, som på tegnsproget siger: »Jeg høvding — jeg Tænkende Pil«. Ubesindige Ild har igen været for

ivrig. Han gør tegnet for undskyld og præsenterer sig. De tre gamle høvdinge samles nu på det hellige sted, og det viser sig, at Ubesindige Ild fra Den store And har fået et budskab, som han skal viderebringe til de 400 unge indianere. Han har 28 papirruller, og efter at have fortalt om Den store And, går han rundt fra stamme til stamme og giver dem budskabet. De rejser sig og gentager de tre høvdinges farvelhilsen.

Da de kommer tilbage til stammeområdet, som de deler med 3 andre stammer (det er en åbenplansskole), læser de budskabet fra Den store And, indianernes første leveregel: *En indianer lytter til sine brødre og søstre.*

De snakker om, hvad det vil sige at lytte, og hele den første dag skal de bestræbe sig på at efterleve dette budskab.

Det kan tiden naturligvis ikke gå med. De har et praktisk arbejde at udføre. De skal begynde at sy dragter, og de skal i gang med at bygge hus. For de indianere, vi har valgt, bor ikke i tipier, men i langhuse (iroquoiserindianerne). Når vi har valgt langhusindianerne skyldes det, at vi fra starten ønskede at nedbryde børnenes forestillinger om indianere som nogle rødhuder, der bor i telte og rider rundt og siger wu-wu-wu. Når vi overhovedet havde valgt at beskæftige os med indianere, var det fordi, vi ønskede at skabe en »kultur«, hvor omgangsformen er baseret på sociale leveregler, hvor det at lytte til hinanden, hjælpe hinanden og dele med hinanden er noget grundlæggende. Og samtidig ønskede vi naturligvis en kultur, som var attraktiv for fantasien. Filosofien var med andre ord ad dramatisk vej at omplante børnene til en kultur, hvor de kunne lege og samtidig få nogle positive sociale oplevelser, som — forhåbentlig — ville smitte en lille bitte smule af på deres folkeskolekultur.

For at kunne sy dragter måtte de have fat i stof, som imidlertid lå ovre ved det hellige sted hos de tre gamle høvdinge. Inden de gik derover for at hente det, satte de sig ned og valgte navne til sig selv og de andre, og de lavede tegn for deres navn. Så gik de derover og fik straks brug for at præsenterer sig, idet høvdingene aldrig talte med nogen uden først at gennemføre navneritualen. Og her havde vi tre gamle høvdinge nok nogle af de mest spændende oplevelser i feature-ugen. Vi havde på forhånd aftalt en arbejdsdeling med lærerne, som var, at de tog sig af at skabe en dramatisk ramme for aktiviteterne. Og det er klart, at det hellige sted nødvendigvis blev det dramatiske kraftcenter. Børnene legede virkelig med, når de var ovre hos os,

de levede sig ind i deres roller og var meget omhyggelige med at overholde ritualerne.

Vi havde desuden aftalt, at vi ville prøve at løse alle konflikter ad dramatisk vej, det vil sige at blive i indianerkulturen, når konflikterne skulle løses i stedet for at bryde fiktionen og skælde ud. Det var spændende, men ikke let, og ofte lykkedes det da heller ikke. Men af og til gjorde det altså. F.eks. blev Tænkende Pil kaldt over i en stamme, hvor en dreng havde væltet en dåse med perler, fordi han var sur, og nu ville han ikke samle dem op. Det var featureugens 2. dag, og de unge indianere havde lige fået den anden leveregel fra Den store And: *En indianer hjælper sine brødre og søstre*. På vejen derover blev jeg sat ind i situationen, og efter vi havde lavet præsentationsritualet, sagde jeg til dem: »Den store And har givet jer en leveregel der hedder: En indianer lytter til sine brødre og søstre. En af jeres brødre var bedrøvet i sit hjerte, men I lyttede ikke til jeres broders hjerte. Fordi jeres broder var bedrøvet i sit hjerte, kom han til at vælte en dåse med perler. Den store And har givet jer en leveregel, der hedder: En indianer hjælper sine brødre og søstre, men I hjalp ikke jeres broder med at samle perlerne op. Den store And ønsker at gøre alle røde børn lykkelige.« Så gjorde jeg farvelhilsen og gik. Bagefter fik jeg at vide, at alle havde hjulpet med at samle perlerne op, og at den ulykkelige broder var holdt op med at være sur.

Det var vel undtagelsen nærmere end reglen, at det gik så let, men faktisk viste det sig, at ingen elever var i obs'en i de 4 dage featureugen varede, selv om skolen til daglig har en del proble-

mer, bl.a. fordi en trediedel af børnene er hjælpeskolebørn, og at lærerne på forhånd havde regnet med at nogle af eleverne ville få problemer med at klare den meget løsere struktur.

Eleverne var som sagt delt i 28 stammer. Hver indianerstamme var sammensat af elever fra børnehaveklasse til 6. klasse med ca. en trediedel hjælpeklassebørn. Denne opdeling viste sig at fungere fint, og navnlig for en del af hjælpeklassebørnene var det en oplevelse ikke hele tiden at skulle hjælpes, men for en gangs skyld at kunne hjælpe andre. F.eks. med at sy og dekorere dragterne, som indianerne arbejdede på fra tid til anden i 3 dage. De lavede også smykker og fjerprydelser, og de fleste af stammerne byggede et langhus. Byggestilen varierede dog meget, fra huse af hessian på et træskelet til 4 borde i forlængelse af hinanden, som indianerne sad rundt om. Det var interessant at iagttage livet i de forskellige stammer.

Jeg er overbevist om, at de ydre fysiske rammer i et sådant projekt er af overordentlig stor betydning. I de stammer, hvor man gjorde meget ud af husbyggeriet, var indlevelsen og koncentrationen større end i de stammer, som ikke byggede huse. Der var mindre dasken omkring og (tror jeg) færre konflikter. Også den 4. dag oplevede vi dette, da stammerne holdt fest, og de gamle høvdinge kom rundt for at tage afsked, inden de gik til de evige jagtmarker. I de stammer, som havde gjort meget ud af husene og festmiddagen var der mere indianerblod i årerne og et større sammenhold mellem indianerne.

Den første dag samlede vi alle eleverne i gymnastiksalen. Den 2., 3. og 4. dag gik de 3 gamle høvdinge rundt i storrummene og

talte til 8-10 stammer ad gangen. På disse morgenmøder fortalte vi hver dag en historie, som handlede om den dags leveregel. Om at lytte til hinanden, om at hjælpe hinanden, og den 3. dag hed levereglen: *En indianer deler alt med sine brødre og søstre*. For at anskueliggøre denne leveregel for indianerne havde vi fundet ud af, at de om morgenen skulle aflevere deres madpakke, hvis de havde nogen med, og til frokost blev alle madderne så samlet og serveret for stammen. Det viste sig dog, at så let kunne vi ikke ophæve den private ejendomsret. Flere nægtede at dele deres madpakke med andre, og én låste sig inde på toilettet med madpakken og ville absolut ikke komme ud igen.

Den 4. dag holdt indianerne takkefest for Den store And, som havde skænket dem de 3 leveregler og gjort dem til vise indianere, og på den 4. dag skulle de så bestrebe sig på at leve efter alle tre regler.

Det var naturligvis ikke altid let, men der er ingen tvivl om, at indianske leveregler virker bedre end moralprædikener, og at det er lettere at være social, når man leger en social leg, end når man bare snakker om det. En af lærerne fortalte bagefter, at da en af eleverne i irritation klippede en lang flænge i sin dragt, skulle hun lige til at skælde ud, men kom så i tanke om, at hun jo også skulle følge levereglerne, så hun tog hans dragt uden at sige noget og begyndte at sy flængen. Den unge indianer gik lidt rundt i kanten af stammeområdet, men et øjeblik efter sad han henne hos en af de små og hjalp til.

Den 2. dag siger de gamle høvdinge til indianerne:

»Brødre og søstre, hvis de hvide levede efter de samme regler som indianerne, kunne vi alle

være venner og leve i fred. Men de hvide lever efter deres egne regler. Vi har hørt, at der her på området findes hvide, som udspionerer indianerne for at finde ud af, hvordan vi lever. Hvis I møder disse hvide, så svar ikke på deres spørgsmål. Hvis de ser på jer, så vend ryggen til. De hvide er ikke indianernes venner.

Men, brødre og søstre, indianerne er fredelige folk. Vi viser vores foragt over for de hvide uden at røre dem.«

De hvide var 10 af de store elever (5.-6. klasse), som var taget ud for at være reportergruppe, det vil sige, at de skulle forevige featureugen ved hjælp af båndoptagere, polaroidkameraer og et videoanlæg. For at de ikke skulle føle, at de ikke var med i indianerlegen, sendte vi dem et brev fra oberst White i Fort Pitt, som bad dem om at udspionere indianerne og sende bud tilbage. Dette gik uhyre let den første dag, derfor bad vi indianerne om ikke at tale med de hvide, og dagen efter var der total panik i de hvides lejr. Selv om ingen af indianerne rørte dem eller bare så meget som truede ad dem, var de rædsels-

slagne, og de billeder, de fik taget den dag, var enten rystede eller taget på kolossal stor afstand. I det hele taget fik de aldrig beskrevet feature-ugen, som vi havde regnet med. Hele det tekniske apparatur, som vi troede, de ville være meget optaget af at arbejde med, gled lige så stille i baggrunden, legen var mere spændende. Det hele endte med en stor fredsslutning mellem indianerne og blegansigterne. De hvide lovede her at leve efter indianernes leveregler — til gengæld inviterede indianerne dem med til fest i stammerne.

Så var featureugen slut, og det var påskeferie. Efter ferien var indianerne igen blevet til skoleelever, og levereglerne var nogle andre. Men i nogle klasser blev de indianske leveregler hængt op på tavlen, og måske har de alligevel haft en lille bitte indflydelse. En oplevelse var det i hvert fald for de fleste af eleverne, og det er jo ikke den dårligste indlærings-situation.

Artiklen har tidligere været trykt i »Rampelys« nr. 131, juni 78.

Repertoirenyt er en løbende orientering om tilføjelser, ændringer og korrektioner i forhold til det repertoire, der er anført i repertoirebrochuren »Børneteater 1978-79«.

Ligesom det gælder for repertoirebrochuren, gælder det også for repertoirenyt, at hverken stat, Samarbejdsudvalg, Børneteatersammenslutningen eller redaktionen af BTA garanterer for omtalte forestillingers kvalitet, politiske bevidsthed eller pædagogiske udformning.

Ballerup Egnsteater

Gl. Skolevej 25, 2750 Ballerup.
Tlf. (02) 65 84 84, dagligt 9-15.

Vi er glade for her gennem Børneteateravisen at få lejlighed til at præsentere os for børneteaterfolkene i Danmark. Vi arbejder på 2. sæson i Ballerup kommune vest for København — under meget vanskelige forhold. Borgmesteren kan nemlig ikke li' os — og han alene har en frygtelig stor indflydelse på, hvad de andre socialdemokrater skal mene. Derfor modtager vi hverken tilskud eller anden hjælp — og når vi skal indstudere vort repertoire, må vi betale for leje af lokaler. Vi var med på den tidligere Kulturkro, så dér ligger måske en del af svaret på borgmester Burchardts negative indstilling. Derfor er det med venners hjælp, vore forestillinger ser dagens lys — også denne *Rejsen til den ukendte Planet*, som er en art totalteaterforestilling, en form vi gennem 7 år har arbejdet meget med. Vi ville være glade, hvis I ville hjælpe med til at skaffe os spillesteder rundt omkring.

Her er lidt om selve stykket:

Rejsen til den ukendte planet

På en smuk og fredelig sommerdag lander et rumskib midt i en skov. Fremmedartede væsener kommer til syne og begynder med mystiske apparater at indfange skovens levende dyr.

Marianne og hendes far er netop i dag på skovtur med madkurven under armen. Marianne tror, hun har set et stjernesud og ønsker nu at finde ud af, hvad der blev af det, men det er sporløst forsvundet. De slår sig ned i græsset og begynder at pakke madkurven ud.

Rumfolkene har brug for menneskenes hjælp — så de prøver at komme i kontakt med Marianne og hen-

des far. Efter at den første forskrækkelse har lagt sig, og begge parter har lært lidt om hinanden, inviteres jordboerne ud på en lille tur med rumskibet.

Samtidig sker der en frygtelig ulykke i nærheden. En giftig tåge spreder sig og når frem til skoven. Naturen forvandles fra skønhed og liv til død og ødelæggelse. Rumrejsen må aflyses og alle — nu iført rumfolkernes beskyttelsesdragter — går i gang med at finde ud af, hvad der er sket og hvorfor.

De levende dyr, som rumfolkene har indfanget, er heldigvis i live. Men hvad skal de egentlig med dem? Hvor kommer rumfolkene fra? Og hvad er deres mission her på jorden?

Katastrofealarmen er gået igang. Store styrker nærmer sig det forurenede område. For at undgå misforståelser og mistanke, vælger rumfolkene at tage afsked med Marianne og hendes far — og forlade Jorden.

Denne rumteaterforestilling, som er Ballerup Egnsteaters største i sæsonen, er udviklet af de mange erfaringer, teaterproduktionerne på Ballerup Kulturkro og Louisiana har givet os. Ved brug af skuespil, billede, lyd, lys, tekstiler og levende dyr er det vort mål at skabe følelser hos vort publikum — et middel for fantasi og engagement!

Vi er alle besætningsmedlemmer på et rumskib. Ethvert rumskib har begrænset forråd og plads. Vort rumskib er 5 milliarder år gammelt. Vi har været besætningsmedlemmer i 1 million år. Vi kan følge historien i 10.000 år. Den store krise i rumskibet er skabt de sidste 100 år — af os. De sidste 100 år har lært os meget om vores rumskib. Og nogle er begyndt at forstå, at der er grænser for, hvad et rumskib kan tåle.

Aldersgruppe: 9-13 år.

Varighed: 45 min.

Max. antal tilskuere: 250.

Spilleplads: 8 x 6 meter (mørklægning), min. 3,30 meter til loftet.

Strømforsyning: 380 volt.

Medvirkende: 5 skuespillere og levende dyr.

Manuskript: Nanna Gyldenkerne & Gunnar Andersen.

Instruktion: Søren Steen.

Pris: 2.500,- kr. excl. moms.

Turnéperiode: 15. februar — 30. april.

Frederiksholms Kanal 27-29

1220 Kbh. K.

Tlf. (01) 12 14 60, kl. 10-15.

Medeas børn

Tidligere omtalt i den røde børneteaterbrochure for 78/79.

Forfatter: Per Lysander & Suzanne Osten.

Komponist: Gunnar Edander.

Instruktør: Lis Vibeke Kristensen.

Scenografi: Kitta Vesterborg.

Medvirkende: Eva-Marie Møller, Katja Miehe-Renard, Malene Krogh, Søren Thomsen, Thomas Vilstrup.

Musik: Andreas Kofoed Bendtsen

Teknik: Ulf Houlberg.

Aldersgruppe: 8-14 år.

Varighed: ca. 60 min.

Max. 100 tilskuere.

Spilleperiode: medio dec. — 28. feb.

Spilletider: man., tors., fre. kl. 10.00 og kl. 11.30.

Tirs., ons. kl. 11.00 og kl. 15.00.

Søn. kl. 16.00.

Billetpris: kr. 12,-.

Billetbestilling og yderligere oplysninger — alle hverdage kl. 10-15 på tlf. (01) 12 14 60.

OBS! Bestil i god tid!

Vi gør opmærksom på, at Bådteatret gerne arrangerer bustransport tur/retur til 8 kr. pr. næse.

Teatergruppen Dueslaget

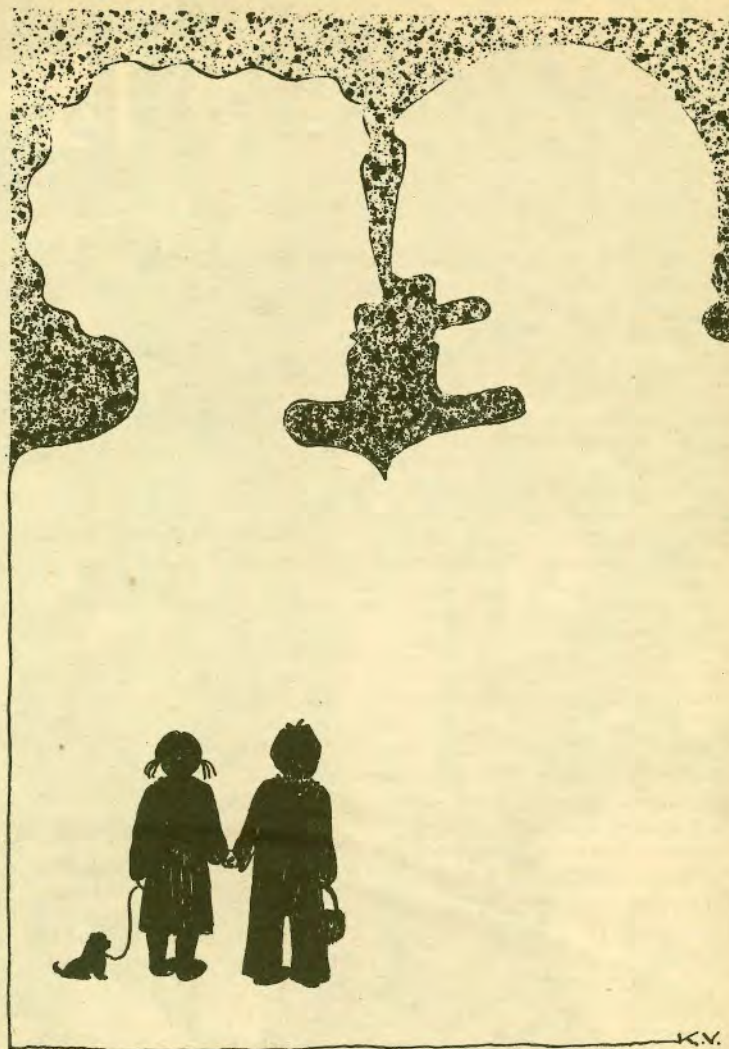
Egebæk gl. Skole, Ribevej 2
6760 Ribe.

Tlf. (05) 44 56 57.

To halve med musik

Stykket starter en lørdag aften ved 23-tiden. Vi er til en privat fest. De fleste er allerede gået på diskotek, og tilbage er nu seks unge, et par, to fodboldkammerater og to »singer« — en dreng og en pige.

»To halve med musik«

»Medeas børn«

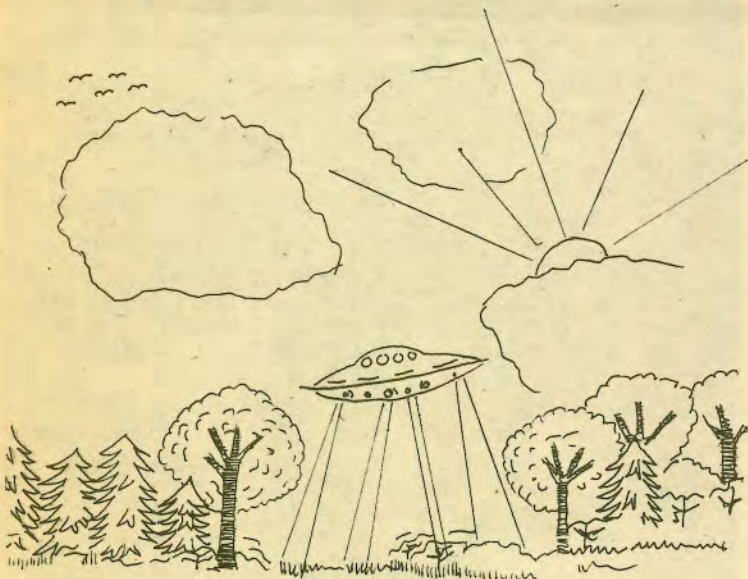
De er indbyrdes indviklet i en masse uafklarede konflikter og forhold og kan derfor ikke komme afsted.

Uden at gå i detaljer med hensyn til, hvad der kommer til at ske under festen, kan vi røbe, at stykket i høj grad kommer til at handle om kærlighed, solidaritet og mangel på samme. Der er noget med at hver gang én får det godt, er der andre, der får det skidt. Hvorfor det?

Der kører nogle seksuelle spil, både i selve parforholdet og mellem parforholdet og de andre. Hvor går grænsen mellem kammeratskab og erotik? Måske bliver en bemærkning — et smil — et tegn — opfattet helt anderledes end det var ment

Der stilles nogle bestemte forventninger, og det gælder om at leve op til dem, ellers er det bare out!

Man er flov over sine forældre, kan

ikke rigtig finde ud af på en gang at blive sig selv — og samtidig føle sig bundet til trygheden i hjemmet — og så bliver man vældig skrap til at holde sig verden på god og betryggende afstand — men verden er på vej ind mod én for fuld fart

Med passende mellemrum bliver den spændingsfyldte historie brudt af vores musik-band, der kommenterer og understreger stemninger i stykket. Forestillingen er blevet til i samarbejde med 8., 9. og 10. klasser og ungdomsklubber.

Aldersgruppe: 14 år og opefter.
Max. antal tilskuere: 200.
Varighed: 60 min.
Spilleplads: Gymnastiksal el. lign.
Pris: 2.300,- kr. + 20,25 pct. moms 465,75 kr., ialt 2.765,75 kr.
Instruktion: Litten Hansen.
Antal medvirkende: seks.
Spilleperiode: 5.-8. dec. 1978, samt februar-maj 1979.

Teatergruppen Dueslaget kan i år tilbyde 2 udenomsprogrammer, et folkeprogram *Danmarksbilleder* og et *Program for pensionister og andet godtfolk*:

Danmarksbilleder

Dette program henvender sig til uddannelsessteder, husmoderforeninger, biblioteker, faglige organisationer, kort sagt foreninger af enhver slags. Programmet tager udgangspunkt i aktuelle emner fra dagens Danmark og består af indslag med sang, musik, sketches og gags.

Antal medvirkende: 2.
Pris: 800,- kr. + 20,25 pct. moms 162,- kr., ialt 962,- kr.
Turnéperiode: Februar-april 1979.

Program for pensionister og andet godtfolk

Vi har hidtil koncentreret os mest om de yngre medborgere, men nu vil vi ved hjælp af pensionister og andet godtfolk fra Ribe og omegn finde frem til et underholdningsprogram, der henvender sig specielt til dem, der er gået hen og blevet evigunge.

Sjov underholdning og noget alvorligt skal blandes ved hjælp af små sketches og monologer, samt viser og sange, hvor vi mest vil komme med nogle af de kendte, men også præsenterer noget nyt.

Vi håber via plejehjem, pensionistforeninger osv. at kunne nå en ny — hidtil lidt forsmet — gruppe med vores opsøgende teater.

Antal medvirkende: 2.
Pris: 800,- + 20,25 pct. moms 162,- kr., ialt 962,- kr.
Turnéperiode: Maj måned 1979.

Fabula Teatret

Administration:
Birthe Olrik
Øster Søgade 106, 2100 Kbh. Ø
Tlf. (01) 26 10 46, bedst kl. 9-10.30.

Teaterlokale:
Odensegade 4, 2100 Kbh. Ø.
(Ved Trianglen på Østerbro)
Buslinier 1 — 3 — 6 — 14.

Nyhed

Fabula Teatret har den glæde at kunne præsentere en ny mime-forestilling *Strømsvigt* i 1979.

Det er en mime-komedie, og prisen er budgetteret til kr. 2.800,- netto. Børneforestillingen *Mis, Mads & Mus* har premiere i januar 1979. Fore-

Fabula Teatret har fået nyt personale og de tre nye medarbejdere, her på fotograf Jørgen Sonnys billede, er fra venstre Anne-Mette Rosenkilde, Ib Frønde og Ellen Larsen.

stillingen handler om »Klovne-Mads«, som er slem til at drille og ødelægge, men han lærer at passe bedre på i den søde og morsomme forestilling.

Se nærmere omtale i den røde børneteaterbrochure.

Børne- og ungdomsteatret Filuren

Vestergade 3 B, 8000 Århus C.
Tlf. (06) 12 56 23.

Kattekongen

Medvirkende: Kirsten Grundvad, Finn Hesselager, Martin Schwab, Victor Marcussen.

Det er spændende at klæde sig ud. Det er spændende at gemme sig for at kunne komme frem med de overraskelser, der ligger i en maskering.

Fastelavn er et skuespil for hvermand. At klæde sig ud, er ikke kun at gemme sig. Det er også at give sig selv mulighed for at vise sit sande jeg.

I et farceagtigt tempo bølger legen i denne forestilling frem og tilbage og afspejler børnenes og de voksnes virkelighed.

Maskeringerne inspirerer børnene i *Kattekongen* til at bruge de lidt dybere lag af deres bevidsthed, så legene undertiden har direkte drømme- og mareridtsagtig karakter. Med det kan virkeligheden jo selv have!

Max. antal tilskuere: 200.
Aldersgruppe: 10-14 år.
Turnéperiode: marts, april, maj 1979.
Pris: 2.525,- kr. (moms og alt incl.).

Himmel og hav

På grund af den store efterspørgsel på denne forestilling for de 3-8/9 åri-

ge, har vi besluttet også at spille forestillingen i marts, april og maj måned 1979.

Det er mit liv

Stykket handler om to drenge og en pige på det tidspunkt af deres liv, hvor de skal forlade barndommen og den ydre, åbenlyse afhængighed af deres forældre, skole og gængse normer for at blive selvstændige mennesker.

Forestillingen, som spilles for den ældste aldersgruppe — 14-18 år — for maksimalt 200 tilskuere, kommer helt ekstraordinært til at turnere i april og maj måned.

Fiolteatret

Halmtorvet 9, 1700 Kbh. V.
Tlf. (01) 24 00 60 & (01) 24 00 77.

Et stykke om vold

Forestillingen handler om tre børn, der lever et almindeligt liv i et almindeligt boligmiljø, et af dem der ikke er mange muligheder i. Sammen med en del af de voksne i bebyggelsen har de kæmpet imod et garagebyggeri, som ejendomsselskabet vil gennemføre og for i stedet at få en byggelegetårn på arealet og beboerlokaler i husenes kældre. Det er ikke lykkedes i første omgang, men de har ikke givet op endnu.

De tre børn får i mellemtiden materialer til en hule af en af deres fædre og går i gang med at bygge i håb om, at hulen kan få lov til at blive liggende som start på byggelegetårnet.

Arbejdsfordelingen er ikke så lige til: De er to drenge og en pige, den ene af drengene har skaffet materialerne, den anden er bedre til de praktiske arbejder. Gir det dem forskellige rettigheder? Hvad må de overhovedet

bruge hulen til, hvis de alle tre skal kunne acceptere det? De to af dem leger kærester og blir »opdaget« af den tredje. Den ene dreng bruger hulen mere end de andre, da hans mor blir arbejdsløs og han selv begynder at pjække fra skole.

De har svært ved at være lige gode venner hele tiden og undgår ikke et slagsmål. Altsammen reaktioner på de ting, der foregår omkring dem, og som de kun delvis kan skaffe sig indflydelse på.

Vi vil gerne med stykket brede voldsbegrebet ud til et større område end det som børnene normalt vil forstå ved VOLD.

Hvor findes VOLDEN i deres egen tilværelse?

Hvor kommer den fra?

Den VOLD der gir biler mere plads end børn.

Den VOLD der bygger huse, som mennesker har det skidt i. Den VOLD der lader nogen leve dårligere end andre.

Den VOLD der tar arbejdet fra dem der gerne vil arbejde.

Den VOLD er styret af mennesker og af penge. Hvis vi gør oprør mod bilerne

med den måde vi bor på mod den måde vi må leve på. Skal vi så kalde det

VOLD?

Eller skal vi hellere kalde det MODVOLD?

For aldersgruppen: 9 — ca. 12 år, 3.-6. klasse.

Spilleperiode: til 15/4-1979.

Max. tilskuerantal: 150.

Varighed: ca. 1 time.

Sceneekrav: ingen — gymnastiksal el. lign., dog ikke gennemgangsrum.

Pris: kr. 1.700,- + 20,25 pct. moms kr. 344,25, ialt kr. 2.044,25.

Forfatter: Biba Schwoon.
Instruktør: Thomas Malling.
Scenograf: Gitte Zehngraff.
Teknik: Hans Gath.
Medvirkende: Tom Jacobsen, Birgit Munk, Steffen Rode.

Teatret har haft totalt udsolgt de sidste sæsoner. Vi opfordrer derfor til at bestille tidligt. På den måde kan vi bedst tilrettelægge vores turneer, så alle dele af landet kan blive tilgodeset.

Holstebro Børneteater

Enghavevej 33, 7500 Holstebro.
Tlf. (07) 41 15 35, kl. 11-15.

Køb et stykke — om forbrug

Til denne forestilling har vi fået en anden forfatter, Poul Sørensen, der i opsætningsperioden fra medio november til medio januar vil arbejde i Holstebro sammen med instruktøren, Thomas Malling, og scenografen, Jane Wessely. Til forestillingen har Poul Sørensen skrevet følgende arbejdsgrundlag: »Vi lever i et forbrugersamfund. De voksne går på arbejde for at tjene penge til forbrug. I fritiden er vi sammen om at forbruge de ting, vi har købt. Vi prøver at få tilfredsstillet alle vore behov gennem forbrug. Men hvad er det egentlig, vi har brug for? Kan vi købe alt, hvad vi skal bruge? — I vores stykke skal vi se på, hvad forbruget gør ved os. Hvordan vi lader os bruge af de ting, vi køber. Hvordan legen er blevet til forbrug af legetøj. Hvordan fællesskab er blevet til forbrug af slik mm.

Vi skal sammen finde ud af, om vi kan bruge hinanden i stedet for ting.»

Aldersgruppe: 6-9 år.

Antal medvirkende: 3.

Varighed: 45 min.

Max. tilskuertal: 150.

Spilleplads: En gymnastiksal el. lign.

Tilslutning for 220 volt.

Opstillingstid: 1 time.

Pris incl. 20,25 pct. moms og transport: kr. 2.090,-.

Jomfru Ane Teatret

Jomfru Ane Gade 23, 9000 Ålborg.
Tlf. (08) 13 60 44.

En på kassen

— en børneforestilling for aldersgruppen 3-8 år.

En på kassen handler om en masse papkasser — der indeholder vidt forskellige ting.

Kasserne åbnes og pakkes ud, og efterhånden samles de enkelte elementer til stykkets historie.

Stykket laves sammen med børn i børnehaver og børnehaveklasser — og vi vil arbejde med historien og handlingen frem til den 1. december — derfor er vi ikke i stand til at fortælle mere om *En på kassen* på nuværende tidspunkt.

Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til teatret.

Premiere: omkring 1. december 78.

Pladskrav: 3 x 3 meter — loftshøjde: 2,5 meter.

Antal medvirkende: 3.

Max. antal tilskuere: 80.

Varighed: ca. 50 min.

Pris: 1000,- kr. + moms.

Jytte Abildstrøms Teater

Allégade 7-9, 2000 København F.
Tlf. (01) 87 18 19.

Teatertræet

Nyhed! (for de 3-7 årige, lærere, bibliotekarer, forældre mv.).

Vi har nu færdiggjort vort én-mands-teater, *Teatertræet*, som dels sælges som en forestilling og dels anbefales til alle som vil have oplysning, undervisning, instruktion i forskellige former for dukke- og skyggeteater samt sanglege — idet vi med glæde vil give det videre til andre, som vi selv er inspireret af. Vi vil helst spille forestillingen for et mindre antal børn, dvs. 50-60, og såfremt det drejer sig om undervisning og oplysning af såvel børn som voksne, da synes vi at ca. 30 er et passende antal.

Teatertræet beboes af en ugle, en sangfugl og hendes små unger og Edvard Egern — endelig er der de små dyr i træets bark, nemlig lopperne, der finder på små cirkusløjer, når aftenlampen lyser deres lille hjem op (skyggespil).

Stykket er skrevet af Paul Valjean og ligeså musikken til sangene, Poul Arne Kring Sørensen har lavet dukkerne, og træet er lavet af Per Hansen og Poul Dubienko. Skyggedukkerne er lavet af Maja Dich og Eugénios Spatharis.

Spilleren er en overraskelse, idet vi alle har lært det lille stykke og derfor

Billedet er fra forestillingen
»Petrushka«

kan rykke ud nårsomhelst og hvor-somhelst.

Desuden medbringer vi også forskellige musikstykker, som skulle være med til at man kunne få ørerne op for anden musik end den, man sædvanligvis hører i børnehaver, fritidshjem og biblioteker.

Prisen for en forestilling er kr. 800,- + moms, og som undervisningsarrangement koster det kr. 400,- + moms.

Petrushka (9-14 år)

på Riddersalen i julemåneden

Historien, som foregår i det »gamle« Rusland, handler om dukken med det gode, glade, ufordærvede sind, som vi følger fra hans pure ungdom til han falder i hænderne på den onde dukkemester og bliver tvunget til at være klovn i gøglerforestillingen. Her møder Petrushka den yndige ballerina — og lærer kærligheden at kende, men også vold og død lurar bag kulisserne

Forestillingen, som vi turnerer med resten af sæsonen, spiller vi KUN på Riddersalen følgende dage 15.-20. december kl. 10.30 og 15.30 lørdag kun 15.30 og søndag ingen forestilling. Enhedspris: kr. 12,-.

I forestillingen, der hovedsagelig bygges på »sort-teater«-princippet, er der fire medvirkende, lys, lyd, masker og dejlig musik.

— Resten af sæsonen rejser vi på turné med *Petrushka*, og gentager lige scenekrav mv.

Mørklægning meget nødvendigt

El: 3 x 10 amp. (komfurstik)
Højde: 3,2 meter, dybde: 8 meter, bredde: 8 meter.
Pris: Kr. 2.200,- + moms.

Støvbolden og badesvampen

(4-8 år) — rejser fortsat rundt i hele landet, MEN også denne forestilling bliver spillet på Riddersalen.

Se kommende numre af Børneteateravisen — det bliver en gang til foråret 1979.

Den lille Opera

Selvejende institution
Asgårdsvej 9, 1811 Kbh. V.
Kontortid: hverdage 9-16,
Tlf. (01) 21 42 85 & (01) 21 14 07.

Den lille Opera skiftede i juli adresse og telefonnummer, og det har voldt problemer, at ikke alle har noteret det.

Vore 2 musikdemonstrationsforestillinger *Musik-Butik* for 7-12 årige og *Spil-Op* for 2-6 årige har hidtil været komplet udsolgt. *Musik-Butik* opføres nu kun yderligere i januar — marts 1979. Pris 2.000,- kr. + moms. Forestillingen er rationeret amtsvis og kan vest for Storebælt kun opføres 60 gange endnu, hvoraf mange er solgt. Kontakt venligst kontoret.

Spil-Op havde premiere 25. september. Den spilles opsøgende samt af og til stationært fortrinsvis i København, på Frederiksberg og i de 3 hovedstadsamter. Den kan opføres for børn til og med 1. klasse.

Da vi maksimalt kan opføre forestillingen 5-6 gange ugentlig, og den hidtil har været udsolgt. *Spil-Op* er en smuk og poetisk forestilling med bl.a. to dygtige professionelle musikpædagoger som medvirkende. De maksimalt 80 børn inddrages musikalsk i forløbet og forestillingen varer 35-40 minutter, hvor børnene under forløbet synger, klapper rytmer og får demonstreret instrumenter samtidig med, at de lever med i handlingen.

Pris: 1.200,- kr. + moms. Billetter 13,- kr.

Teatret har ny premiere i april 1979 med forestilling for 9-15 årige. Meddelelse herom i næste børneteateravis.

Teatret har nu 12 faste medarbejdere og spiller i efteråret 1978 196 opførelser af *Musik-Butik* og over 70 af *Spil-Op*.

Dermed være dementeret, at vi ikke er i live.

Det lille Teater

Lavendelstræde 7, Kbh. K.
Tlf. (01) 12 27 13.
Billetsalg ma.-fr. 8.30-12, sø. 12-16.
Forestillinger hverdage 9.30 & 11.00, tors. 11.00 & 15.00, søn. 14.00 & 16.00

Noahs ark

Manuskript af Benny Andersen i samarbejde med Elisabeth Bjørn, Preben Bjørn, Anders Ehlers, Frederik Gersby og Ellika Lindén.

Den bibelhistoriske fortælling er så vidt muligt bibeholdt gennem forestillingen mens symbolikken er forsøgt fortolket i en enkel og humoristisk udformning.

Aldersgruppe: 3-8 år.
Spilleperiode: 4/12-78 — 31/1-79.

Rivegildet

Kochsvej 28, 1812 Kbh. V.
Tlf. (01) 24 95 57 & (01) 22 00 86.

Vores kønsrollecabaret *Her er ikke til at holde ud at være* spiller vi pga. stor efterspørgsel helt frem til 1/6-79.

Den henvender sig til unge fra 14 år og opefter og omhandler de problemer, man kan komme ud for: arbejdsløshed, kærlighed, forhold til forældre, boligforhold osv. Forestillingen indeholder både levende musik, lysbilleder og andre effekter. Efter forestillingen spiller orkestret gerne op til fest.

Aldersgruppe: 14 år og opefter.
Max. tilskueral: 400.
Varighed: 90 min.
Tekniske krav: to sikringsgrupper + mulighed for mørklægning.
Turnéperiode: nov. 78 — juni 79.
Pris: 2.500,- kr. excl. transport.
Med fest og dans bagefter 3.000,- kr. excl. transport.

Teaterbutikken

Gasværksvej 33 o.g., 1656 Kbh. V.
Tlf. (01) 22 04 78, kl. 12-15.

Byens Rødder

»Får de først øje på én

Et stykke om kriminalitet for 12 år og opefter.

Instruktion: Litten Hansen.
Pris: 12,- kr. pr. billet.
Forestillingen spilles i Teaterbutik-kens lokaler som åben forestilling på følgende dage:
Hver onsdag kl. 19.30.
Søndag d. 17. dec. kl. 13.00.
Mandag d. 18. dec. kl. 19.30.
Torsdag d. 21. dec. kl. 19.30.
Fredag d. 22. dec. kl. 19.30.
Lørdag d. 23. dec. kl. 13.00.
Forestillingen kan fortsat bestilles på andre tidspunkter på vores telefon.

Adgang forbudt

I sommeren 1978 tog nogle børn og unge fra et af Frederiksbergs få arbejderskvarterer et gammelt hus i brug. Siden har de arbejdet på at få lov til at blive i huset, der har stået tomt i flere år.

Med udgangspunkt i denne historie har Teaterbutikken produceret *Adgang forbudt*.

— Far, ... hvorfor bor der ikke nogen i de der tomme huse?
— Det er vel fordi de er tomme, ikke.

— Hvorfor er de tomme, far?
— Ja, fordi der ikke bor nogen ... og i øvrigt vil jeg ikke have, at du render rundt dernede ... det er ulovligt.

— Jamen, der er jo ikke nogen, der bruger det

4 børn finder en tom beboelsesejendom. De går ind i den og begynder at sætte den i stand. De har hver især forskellige drømme og ønsker om, hvad de kunne tænke sig at lave der. De bliver uenige om, hvem der skal bestemme, og om hvordan huset skal køres, men de opdager hurtigt, at de voksne, der har interesser i huset, har helt andre planer. Huset skal udstykes til ejerlejligheder Og hvad så? Børnene prøver at beholde huset, men det er ikke så let. Begivenhederne tager først for alvor fart, da nogle voksne i kvarteret, der ved, at børnene mangler et sted at være, begynder at blande sig

I forestillingen indgår musik, sang

og film. Publikum vil adskillige steder blive inddraget direkte i forestillingen.

Manuskript: Teaterbutikken.
Instruktion: Volker Quandt.
Aldersgruppe: 8-13 år.
Tilskueral: max. 70.
Spilleperiode: fra 1/12-78.
Pris: 12,- kr. pr. billet (over 50 stk. kr. 840,-).
I juledagene spiller vi åbne forestillinger kl. 15.00.
D. 26-27-28-29/12. Bestil venligst billetter i god tid.

Turné:

Adgang forbudt vil som teaterbutik-kens første turnéforestilling kunne tilbydes opsøgende i perioden 1/2-1/4 1979.
spilleplads: 6 x 8 m.
Kraft: 380 volt.
Mulighed for mørklægning.
Tilskueral: 100.
Pris: 1.984,00 incl. moms.

Legetøjsbutikken

Et stykke om leg og legetøj og forholdet mellem børns og voksnes verden. I forestillingen inddrages børnene aktivt ved at de tegner, synger og danser.

Aldersgruppe: 3-7 år.
Antal børn: max. 40.
Spilleperiode: Hele sæson 78/79.
Varighed: 1 time.
Pris: 12,- kr. pr. billet, over 30 børn 480 kr.

Om Teaterforløb

Teaterbutikken ønsker at arbejde væk fra den teaterform, hvor børn passivt er tilskuere. Det sker mest konsekvent i vore teaterforløb, der indebærer en høj grad af involvering, og efterbearbejdning, både fra vores og børnenes side. Målet er både at give børnene forståelse for et bestemt emne og lade dem opleve at indgå i et socialt samspil. Endvidere ønsker vi, at teaterforløbene kommer til at fungere som igangsætning ude på institutionerne.

Kammeratskab/drilleri

Dette teaterforløb belyser, hvordan børns situation hjemme kan være afgørende for deres forhold til kammeraterne. Vi ser, hvordan man kan lide nederlag i klassen og bagefter prøver at få oprejsning i frikvarteret. Der startes med et kort spil som oplæg,

hvorefter børnene sammen med spillerne foretager den videre bearbejdning af emnet, gennem forskellige dramalege. Forløbet afsluttes med gruppearbejde, hvis resultat: et kort spil, vises for de andre.

Alder: 7-12 år.
Varighed: ca. 2 timer.
Spilledage: efter aftale.
Deltagerantal: max. 40.
Pris: 480,- kr.

Konsulentvirksomhed

Teaterbutikkens dramakonsulenter kan i samarbejde med pædagog/lærer udarbejde et teaterforløb om emner som institutionen/klassen vælger. Et sådant forløb nødvendiggør, at I kan afse tid til: Forarbejde, udførelse og efterbearbejdning. (Pris efter aftale).

Teaterbutikken ligger 5 min. gang fra Hovedbanegården, linie 10 og 16 går til døren. Vi kan, hvis det ønskes, arrangere bustransport til og fra Teaterbutikken.

Vaganterne

v. Henrik Lyding, Sofievej 13,
2840 Holte.
Tlf. (02) 42 05 99.

Forestillingen *Frokost i det fri* af Ar-rabal er udsolgt for resten af sæsonen.

Der er endnu enkelte ledige dage i januar/februar 79 med forestillingen *De Usynlige* af Ludvig Holberg og med *Hvem narrer Hvem?*

Hvad er

Den kulturpolitiske forening »ALTEA« opstod som en udløber af støtteaktionen »Hjælp Team«.

»ALTEA« har som mål bl.a. at støtte Team Teatret som egnsteater i Ringkøbing Amt.

»ALTEA« vil forsøge at skabe en teater/kulturpolitisk debat ved bl.a. at arrangere diskussionsaftener og studiekredse om aktuelle emner inden for det kulturelle område.

»ALTEA« vil arbejde på at få et bredere udbud af teaterforestillinger til egnen.

»ALTEA« laver også sang- og musikarrangementer. Der bliver lagt vægt på at skabe et forum for amatører i form af cabaretaftener.

»ALTEA«s organisation:

Foreningens bestyrelse består af 7 medlemmer, der fungerer som en arbejdsgruppe for medlemmer, der ønsker at lave arrangementer i foreningen. Gruppen vil også selv tage initiativ til arrangementer.

Alle møder er åbne for medlemmer. Der er møde sidste torsdag i hver måned i Team Teatrets lokaler, Jyllandsgade 4, Herning, kl. 20.